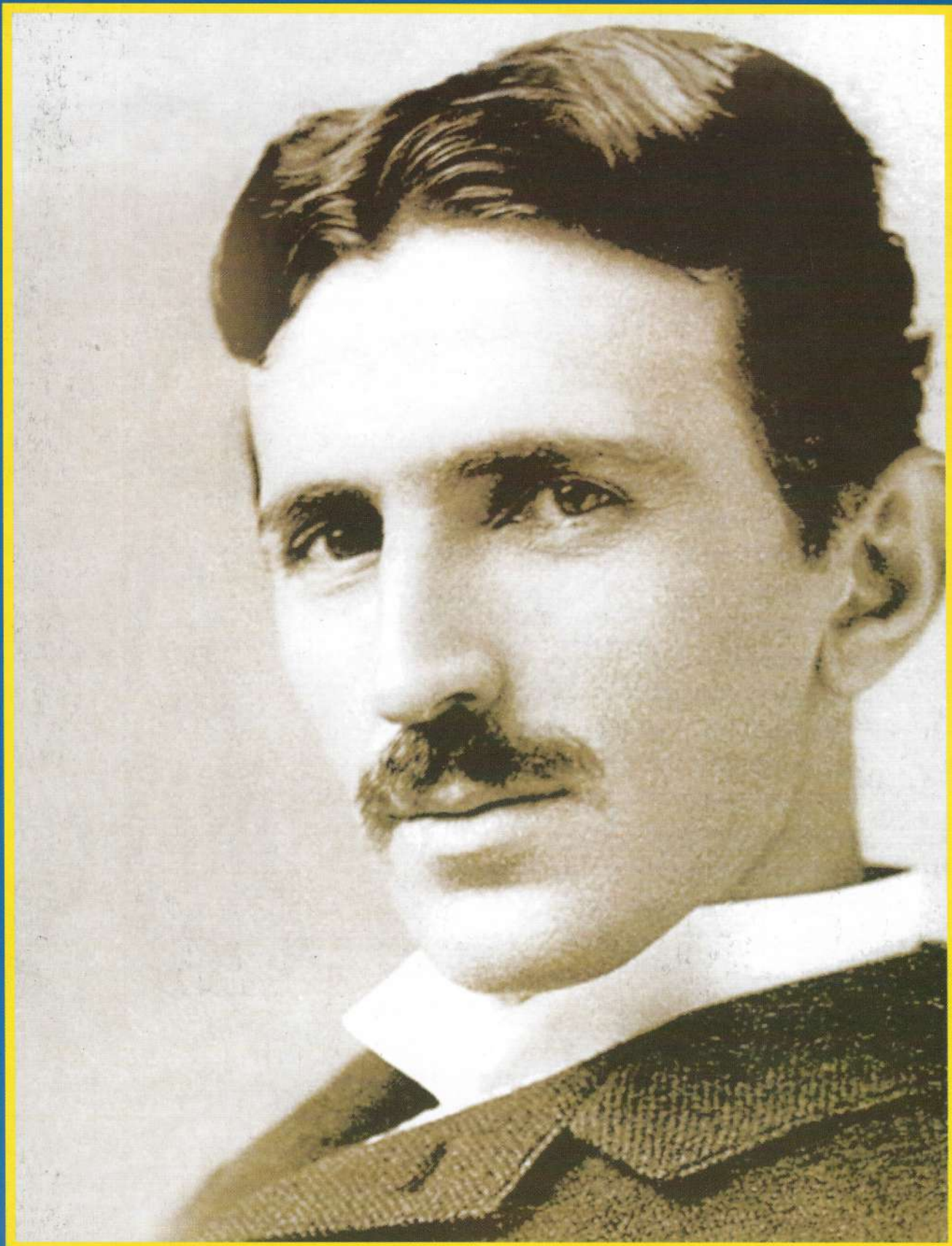

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ • ВАПРЕДНО ИЗДАЊЕ • БРОЈ 10, ЈУЛ 2006.

СПОМЕНИК НИКОЛЕ ТЕСЛЕ

Његово преосвешћенство Епископ Ђорњокарловачки Г.Г. Герасим

Јубиларна Теслина година

Са жељом да се искаже поштовање према Николи Тесли као великом човеку и ствараоцу, дошли смо на идеју, да у оквиру нашег епархијског часописа Свети Сава Горњокарловачки, објавимо ванредни тематски број, посвећен овом ствараоцу.

Овај велики научник, светски признат и познат, рођен је у Смиљану у Лици, као четврто дете у породици православног свештеника Милутина Тесле. По мајци исто тако потиче из свештеничке породице. Његов деда по мајци Никола Мандић био је свештеник као и ујак Томо Мандић, парох и други ујак Николај Мандић био је митрополит добро-босански. Тако је из угледне породице Мандића изашло око педесет свештеника Српске православне цркве. (Школовао се у домаћим школама Госпићу и Карловцу, а затим на студијама технике у Грацу и

природне филозофије у Прагу. Као инжењер ради у Будимпешти, Паризу и Старзбуру да би угледа признатог проналазача и научника стекао у Њујорку где је и остао до краја живота.

По својим истраживачким и проналазачким заслугама, он заиста припада свечовечанској породици. Није само Србин, нити само Американац, него је грађанин света и пријатељ људи, свечовек у најбољем значењу те речи.

Иако је Тесла образовање стицао у Европи и проналаске остварио у Америци у духу је остао потомак Светог Саве и свих оних светих српских предака, мученика и свештеносмученика који су православну веру чували и сачували.

Читава 2006. година биће обележена Теслиним знамењем. Тако ће на више места у више земаља у којима је тај научник живео и радио, бити организоване

и уприличене разне манифестације поводом јубилеја -150 година од његовог рођења.

У нашој Епархији, централна прослава одржаће се у Теслином родном месту 10. јула, на начин како је то у православној цркви иначе прихваћено, у храму светих апостола Петра и Павла биће служена Света Литургија.

“Свети Сава Горњокарловачки”
часопис Епархије Ђорњокарловачке излази блајословом
Његовој Преосвешћенства Г.Г. Герасима,
Епископа Ђорњокарловачког.

Издавач: Православна Епархија Ђорњокарловачка

в.д. главног и одговорног уредника: протојереј Душко Спасојевић,
парох карловачки

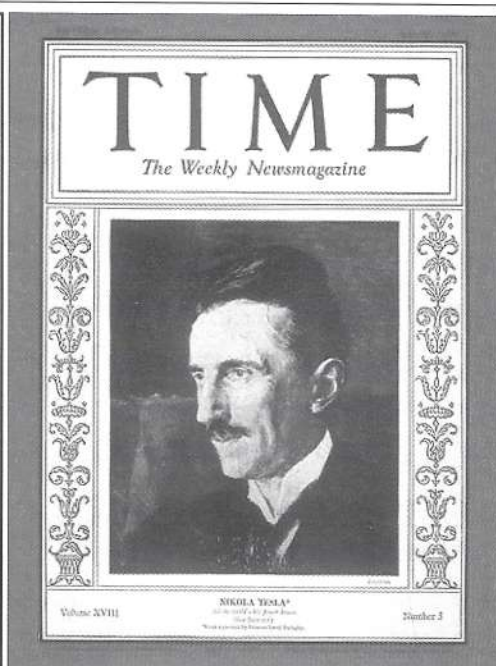
Уреднички колегиј: протојереј-ставрофор Мићо Косић, јереј Марко
Ђурић, јереј Горан Пејковић, јереј Лука Верић, јереј Славиша
Симаковић и г.Зоран Живковић

Графички уредник: г.Љубомир М. Кокошар

Адреса уредништва: ул. Славе Рашкај бр. 14, 47000 Карловац
тел. +385 / 98 18 20 770, тел/факс: +385/47 41 15 06

Штампа: Сканер студио д.о.о.
тел. +385 /01 36 91 413

Стубичка 49, 10000 Загреб,

Никола Тесла на насловној страни
магазина ТИМЕ, јули 1931.г.

Православље, број 931-932, рубрика Црква и наука

Никола Тесла у крилу Православља

Милован Матић, © 2005 Православље, Сва права задржана

Познатог светског научника Николу Теслу (1856-1943), ненадмашног Србина и истинског православца, многи су раније, а и у новије време означавали по вероисповести као протестанта, католика, будисту или као атеисту, а по националности као Аустријанца, Хрвата, Мађара, Грка, Чеха, или као „Хрвата у ужем смислу, а Мађара у ширем“. Док је као „велики Југословен“ био омиљен комунистима на овим просторима, дотле су га са друге стране океана понекад означавали и као Американца српског порекла!

То не представља никакво изненађење од стране белосветских публициста, али чуђењу нема краја када га, на пример, рођени сестрић (син његове сестре Марице), Сава Косановић (1894-1956), иначе такође син православног свештеника, политичар и дипломата, назива у периоду између два светска рата „Богочовеком“ (часопис Воља, 1926), а од 1945. године га је окитио епитетом „оружани револуционар“!!!

Огромна је количина данашњег незнања и непознавања живота и дела Николе Тесле, док су скоро свима познате бројне „чињенице“, полуистине, разне мистификације и погрешне интерпретације, како његовог живота, тако и огромног дела које је подарио човечанству. Деценијама скривано или прећуткивано свештеничко порекло најпознатијег личног Србина, обилато је користило

црвеним идеолозима који су по сваку цену желели да од јавности сакрију да му је отац Милутин Тесла (1819-1879) био угледни прота, вероучитељ и национални радник првог реда; да су му деда по мајци Никола Мандић, као и његов отац Тома Мандић, били свештеници, а да не помињемо ујака Тому Мандића (1827-1906), пароха горњоградског и зрмањског, и другог ујака Николаја (Петра) Мандића (1840-1907), митрополита дабробосанског. Из угледне породице Мандића изашло је око педесет свештеника Српске православне цркве.

Најпознатији биограф Николе Тесле, Џон О'Нил, записао је: „Тесла није припадао ниједној вери. Рано у животу је раскинуо са црквом и није прихватио њена учења.“ (Ненадмашни геније, 1944. год). Новија и провокативнија америчка биографија од стране Маргарет Чејни каже да „иако сам није био дубок верник, Тесла је другима препоручивао религију као одличну ствар. Хришћанство и будизам, веровао је, постаће најважније религије будућности“. Домаће истраживаче не вреди ни помињати, јер су се они углавном ослањали на поменута дела и заступали сличне ставове. Када овоме додамо идејне смернице за послератна писања о Тесли, која је код нас поставио Сава Косановић још 1945. године у часопису Наука и техника, биће много јасније зашто су комунисти толико својатали овог генија и

често користили његово име и речи у своје пропагандне сврхе, а ишли су чак дотле да су му приписивали наводне изјаве које никада није изговорио нити пак написао.

Црвеном оловком су прецртане његове речи из познате депеше Совјетској академији наука, од 2. октобра 1941. године: „То су идеали којима се руководи наш млади краљ Петар Други продужавајући ослободилачку борбу из савезничког Лондона, то је суштина борбе српских четника и отпора окупаторским властима целог народа“.

На плакату који је најављивао традиционални Видовдански Конгрес Срба у Америци, који је 4. и 5. јула 1942. године одржан у Детроиту, у горњем десном углу је фотографија са ликом Драже Михајловића, а у доњем левом углу је фотографија Николе Тесле, праћена речима: „Поздрав Николе Тесле, чувеног светског учењака и почасног председника Српског народног савеза, сазиву Видовданског Конгреса уједињења Срба против фашизма“.

Рођењу Богочовека и великих Божјих изабраника предходили су необични знаци: Витлејемска звезда, која је дошла са истока најавила је мудрацима рођење Исуса Христа. Прича се да су на кућу Петра „падале луче, тј. светле звезде“, у ноћи када је Марица родила сина Ђорђа Петровића Карађорђа (1768-1817).

Свештеник Захарија, отац светог Јована Крститеља, обнемео је за девет месеци јер није поверовао архангелу Гаврилу да ће његова жена нероткиња Јелисавета родити сина (Лука 1,20).

Лично, прота Милутин Тесла сведочи о томе да се на „Петровдан увече над селом Смиљаном десио „Божји феномен“. Да ли је то био пад повећег метеора или необична визија намењена свештенику Милутину Тесли, као знак да ће до идућег Петровдана добити сина Николу који ће дати нови облик и садржај нашој индустријској цивилизацији и олакшати живот милијардама људи на овој нашој планети као нико пре њега, а ни после. Милутин није могао знати шта ће се десити касније, јер о овом догађају пише одмах у новосадском Србском дневнику (бр.55, од 10. јула 1855. године)!

Никола Тесла је рођен 10. јула 1856. године у парохијској кући православне цркве Светог Петра и Павла у селу Смиљану у Лици, где му је отац, прота Милутин, службовао тих година. Крштен је већ следећи дан. Детињство је провео у цркви и порти и често је помагао оцу у вршењу службе. Српске јуначке народне песме, које је слушао од гуслара који су свраћали код његовог оца, заувек су му остале најдраже. Када је Милутин премештен са службом у Госпић, Никола је тамо наставио школовање. Касније се често сећао разних згода и незгода које је имао као дечак када је покретао велика црквена звона храма Светог Ђорђа, у чијој су близини и становали. Велику реалку похађао је од 1870. до 1873. године у Карловцу, где су га

школски другови запамтили по томе што је био прилично повучен и „могли смо га срести једино недељом у цркви“, како сведочи Мојсије Мојо Медић.

Да се Никола Тесла никада није одрекао прадедовске вере православне и да се читавог живота молио Богу, потврђује нам и вајар Мештровић, коме је Тесла тридесетих година прошлог века казивао: „Не молим се као некада, сваке вечери на коленима, али је све то у суштини исто“.

Владика Николај Велимировић сусретао се са Теслом током Првог светског рата, и остала је запамћена прича о томе да је владика упитао Теслу: „Да ли сте Ви видели струју“? „Не“, одговорио је Тесла, „али знам да постоји. То Вам је као са Богом, иако га нико није видео, сви знамо да постоји“. Др Радован Казимировић пише 1940. године: Још 1916. рекао је Никола Тесла епископу др Николају Велимировићу (тада архимандриту) у Њујорку: „Да ћу ускоро чути јек од гусала из моје Лике овде у Њујорку и то седећи на дивану“. Епископ Николај је те речи добро запамтио. Оне су му тада изгледале невероватне, а данас већ и по нашим кућама постоје радио апарати“.

Дар менталне снаге

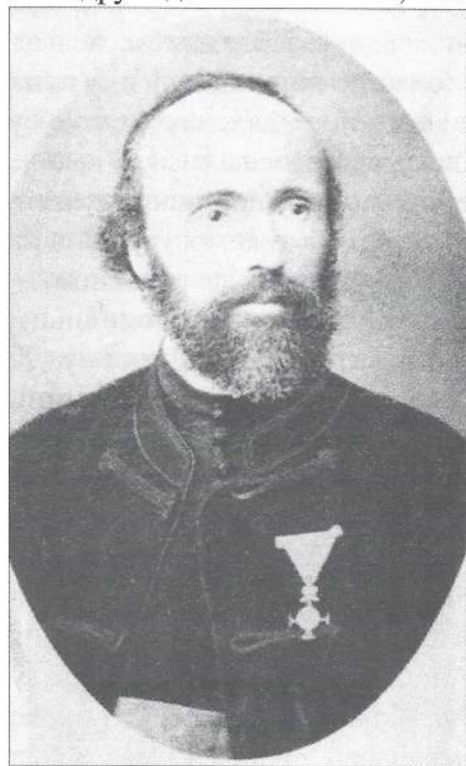
„Дар менталне снаге долази од Бога, узвишеног бића, и ако концентришемо мозак на ту истину, почињемо да живимо у складу са овом моћном силом. Мајка ме је учила да тражим сву истину у Библији, стога сам посветио неколико следећих месеци проучавању овог дела“, каже Тесла. Никада није објаснио другима шта је заправо нашао у књизи Откривења, али од 1892. па надаље постао је фасциниран

силама природе што ће га довести до највећих открића!

Највреднијом књигом у својој њујоршкој библиотеци сматрао је богослужбену књигу Службеник из 1519. године, штампану у Венецији, коју је његов сестрић Сава Косановић поклатио америчком председнику Труману.

Кум храма Светог Саве

Српска црквена општина у Герију (Чикаго), држава Илиноис, основана је 1914. године, а током наредне две, саграђена је мања црква, која није могла дуго времена да задовољава нарасле потребе тамошње српске колоније, па је 2. јула 1937. године ударен темељ нове велелепне грађевине која је освећена на дан Благодарности и Захвалности у новембру 1938. године, од стране тадашњег епископа др Дамаскина Грданичког. Америчка штампа је пренела вест да је кум на освећењу храма Светог Саве био нико други до Никола Тесла, што

Прота Милутин Тесла
Николин отац

Никола Тесла између краља Петра Другог и Саве Косановића, јун 1942.

је највећа част за једног световњака.

Исте, 1938. године, Војислав Гађиновић је у Њујорку основао Српску црквеношколску општину, за чијег је почасног председника постављен Никола Тесла, док је његов заменик био др Паја Радосављевић.

Своју крсну Славу, Св. Ђорђа, односно Ђурђевдан, никада није заборавио, а све и да је хтео, то није могао, јер су га на то увек подсећале сестре које су биле радознале да сазнају како је протекао овај празник код њега, о чему се можемо уверити из његове преписке са родбином.

Својим дугогодишњим непријатељима, Едисону и Пупину, сваком појединачно, Тесла опрашта све и тражи начина како да их излечи од опаких болести.

Никола Тесла је увек био близак српској Круни, тако да га је 1892. године одликовао краљ Александар Обреновић. Краљу Александру Карађорђевићу пише некролог у Њујорк Тајмсу, а јула 1942. године прима у посету младог краља Петра Другог, док

је с кнезом Павлом редовно размењивао телеграме.

Групу својих најзначајнијих патената објавио је 12. октобра на Михољдан, величанствену победу у „рату струја“ против Едисона однео је на дан своје крсне Славе; мајка му је преминула на Велику Суботу 1892. године; он сам се престабио Богу на Божић, 7. јануара 1943. године. Наредног дана Њујорк Тајмс пише: „Умро је светац науке“ и да се од мртвог Тесле очекују чудеса, што се до сада више пута потврдило многобројним проналасцима по његовим записима: радар, телефакс, ракете, мобилна телефонија и тако даље.

По налогу епископа Дионисија, опело Николи Тесли у Њујорку служили су протојереј Душан Шуклетовић и прота Милан Мрвичанин, уз присуство бискупа Менинга, а четрдесетодневни помен у београдској Саборној цркви митрополит Јосиф, администратор Српске патријаршије, уз саслужење дванаест свештеника.

Никола Тесла је два пута долазио из Америке у родни крај да би се достојно одужио својим почившим родитељима. Најпре је 1890. године са велике Париске изложбе дошао у Госпић и на гробљу Јасиковац, у гају преко реке, подигао споменик, како стоји на полећини са урезаним крстом, „своју добром оцу“, док на предњој страни пише: „Протојереју и пароху госпићком Милутину Тесли 1819 + 17. април 1879. Благодарни син Никола. 1889.“.

Потпуно исти по величини и по облику је споменик над гробом мајке: „Овде почива Ђука Тесла, супруга проте Тесле. 1822-1892“. На велику несрећу и жалост српског народа, Никола Тесла до данас нема свој гроб. Његови посмртни остаци су изложени у Музеју у Београду, у урни у облику кугле, и немају никакве везе са православним обележјима. Иако је Тесла по обављеном опелу био сахрањен по право—славном обреду, његов сестрић, Сава Косановић, масон и комуниста, даје дозволу за кремацију и касније пренос посмртних остатака у Београд.

Никола Тесла и будизам

Многи олако упадају у замку када повезују Николу Теслу са будизмом. Заборављају да је Тесла највећу славу стекао на Светској изложби у Чикагу 1893. године, на којој је, такође, Свами Вивекананда (1863-1902) први пут представио своју религију Западној цивилизацији. Нормално да су се ова два човека срела, тако да је Вивекананда остао запањен Теслиним проналасцима, док је Тесла стекао пуно поштовање за ову источњачку религију.

Најбоље је цитирати самог Теслу који каже: „Уверен сам да

је цео космос обједињен, како у материјалном тако и у духовном погледу. Постоји у васиони неко језгро откуда ми добијамо сву снагу, сва надахнућа, оно нас вечно привлачи, ја осећам његову моћ и вредности које оно емитује целој васиони и тиме је одржава у складу. Ја нисам продро у тајну тога језгра, али знам да постоји и када хоћу да му придам какав материјални атрибут, онда мислим да је то светлост, а када покушам да га схватим духовно, онда су то лепота и самилост. Онај ко носи у себи ту веру осећа се снажан, рад му чини радост, јер се сам осећа једним тоном у свеопштој хармонији“.

Храна, мир и рад

На врхунцу научне и стваралачке каријере, 1900 године, Никола Тесла у јунском броју угледног часописа Сенчури, објављује обиман чланак Проблем повећања људске енергије, којим је фасцинирао тадашњу светску јавност и у коме је синтетизовао досадашња сазнања и назначио будуће правце својих истраживања. Разматрајући главне проблеме људског рода, Тесла почиње тако што каже да сви људи света чине једно тело, једног појединца, и да су сви становници ове планете повезани нерскидивим везама које се не могу видети, али се могу осетити: „Годинама су ову идеју прокламовала савршено мудра учења религије, вероватно не само као средство којим се обезбеђује мир и хармонија међу људима већ и као једна јако оправдана истина. Будисти је изражавају на један, хришћани на други начин, али и једни и други тврде исто: Ми смо сви једно“.

„Људска енергија ће бити повећана посебном бригом о здрављу, здравом исхраном,

умереношћу, правилним начином живота, оснивањем брака, савесном бригом о деци, уопштено речено, поштовањем свих многобројних правила и прописа религије и хигијене. С друге стране, једва да је потребно рећи да све што је против религијског учења и хигијенских правила, тежи да смањи квалитет“.

„Сваки човек треба да сматра своје тело поклоном од непроцењиве вредности од Онога кога он воли изнад свега, величанственим уметничким делом неописиве лепоте и вештине ван људске моћи схватања, и тако деликатним и нежним да га једна реч, дах, поглед или мисао само може повредити“.

„Нечистоћа која рађа болест и смрт је не само самоуништавајућа, већ и крајње неморална склоност. Чувањем нашег тела од инфекције, здраво и чисто ми изражавамо наше поштовање високом принципу којем су она подарена. Онај ко поштује прописе хигијене у овом смислу, показује се искрено побожним. Лабавост морала је страшно зло које трује и дух и тело, и одговорно је за велико назадовање. Друштвени живот, модерно образовање и запосленост жена који теже да их отргну од кућних послова и претворе у мушкарце, махните потребе које умањују узвишен идеал који оне представљају, смањују уметничку стваралачку моћ и проузрокују стерилитет и опште смањење расе“.

Разматрајући даље проблеме човечанства, Тесла долази до следећег закључка: „Видимо да је на три начина могуће решење великог проблема повећања људске енергије, одговор дат

помоћу три речи: храна, мир и рад. Много, много година сам мозгао и размишљао, губио се у нагађањима и теоријама, док нисам стигао до ових решења, да бих тада схватио, да су ме о њима учили у раном детињству. Ове три речи представљају основни тон хришћанске религије. Сада ми је јасно њихово научно значење и сврха: храна да се повећа маса, мир да се смањи успоравајућа сила и рад да се повећа сила која убрзава људско кретање. Ово су једина три могућа решења великог проблема, а сви они имају један предмет, један циљ - да се повећа људска енергија.

Када ово уочимо, не можемо а да се не задивимо колико је мудра и научна и колико је неизмерно практична хришћанска религија, и у каквом значајном контрасту она стоји са другим религијама.

Очигледно, она је резултат практичног експеримента и научног посматрања, који су се продубљивали вековима, док су се остале религије изгледа јавиле само као последица апстрактних разматрања. Рад, неуморан напор, користан и акумулативан, са периодима одмора ради веће ефикасности је Његова главна и увек поновљена заповест.

Тако смо ми, надахнути и Хришћанством и науком, способни да чинимо највише што се може за добробит људског рода“.

Значај личности Николе Тесле

Никола Тесла припада оним изузетним људима који су величином своје креативне имажинације и целокупним својим делом прометејски обележили пут у будућност човечанства. Његовом делу нема равнога у свеукупној науци пре и после њега. Открио је и даривао људима Енергију и Моћ каквом никада нису располагали. Када би се ускратило коришћење Његових изума, човечанство би доживело општи технички колапс. Зауставили би се сви точкови модерне технике. Градови би потонули у мрак. Угасили би се сви сигнали на нашим радио и телевизијским системима. Завладао би општи мук.

Тесла је заслужан за низ проналазака који су обележили

савремену епоху и који су темељ савременог човечанства. Због тога треба запамтити оно што је кључно, а што је за собом оставио Тесла:

Пронашао је мотор на наизменичну струју и трансформатор (основа свих уређаја који раде на принципу електро-мотора).

Пронашао је трофазни електрицитет и допринео да се наизменична струја као основа електро система дистрибуције користи свуда у свету.

Теслин трансформатор високог напона је омогућио развој система преноса и пријема телевизијске слике, односно слике на мониторима компјутера. Тај трансформатор могао је бити

нарочито подешен да електрично побуђује Земљу.

Пронашао је радио.

Заправо све што може да нам падне на ум од свих чуда модерне електронике, технологије, али и нових научних система постављених у овом веку, у основи има на овај или онај начин Теслина достигнућа:

Систем даљинског управљања, аеробил, радар, контрола атмосферских прилика, природа космичких зрака, циклотрон, тачкасти електронски микроскоп, електротерапија, детектор лажи, фрижидер, озонска купатила, роботи, телефотографија итд.

Његова је апотеознична преокупација била мир, а његова девиза била је лепота и самилост.

Крајња хронологија живота и рада Николе Тесле

1856. 10. јула - Родио се Никола Тесла у Смиљану у Лици, у Хрватској.

1871-1874 - Похађа вишу гимназију у Карловцу.

1878 - Студира на Вишој техничкој школи у Грацу.

1880 - Дипломира на универзитету у Прагу.

1881-1882 - Ради у Будимпешти у телефонском друштву.

1882 - Открива у Будимпешти обртно магнетно поље.

1884 - Одлази у Америку (Њујорк) и прве године ради код Едисона. Усавршава лучне лампе и динамо машине.

1885 - Оснива "Тесла Арч Лајт Компани" у Њујорку.

1886 - Прва примена Теслиних лучних лампи за осветљење великих градова.

1887 - Оснива се "Тесла Електрик Компани".

1887 - Патентира асинхрони мотор и пренос електричне енергије.

1887 - Новембра, патентирао је генераторе и трансформаторе вишефазних струја, индукциони

мотор са кратким спојем и контактним прстеновима.

1888 - Вестингхаус откупљује Теслина патентна права

.

1891 - Патентира трансформатор за високе учестаности.

1894 - Експериментише са радио-преносом.

1895 - Пожар уништио Теслину лабораторију у Њујорку.

1896 - Завршена електрана на Нијагари и прорадио први далековод до Бафала.

1898 - Први пут демонстрира даљинско управљање бродом на великој раздаљини.

1899-1900 - Колорадо Спрингс. Подиже радио станицу од 200 кв. Шаље радио-сигнале на даљину и производи напоне од 12 милиона волти.

1900-1905 - Гради велику радио станицу са високоим антенским торњем на Лонг Ајленду крај Њујорка.

1909-1922 - Проналази турбину и пријављује патенте за разне друге изуме у области машинства.

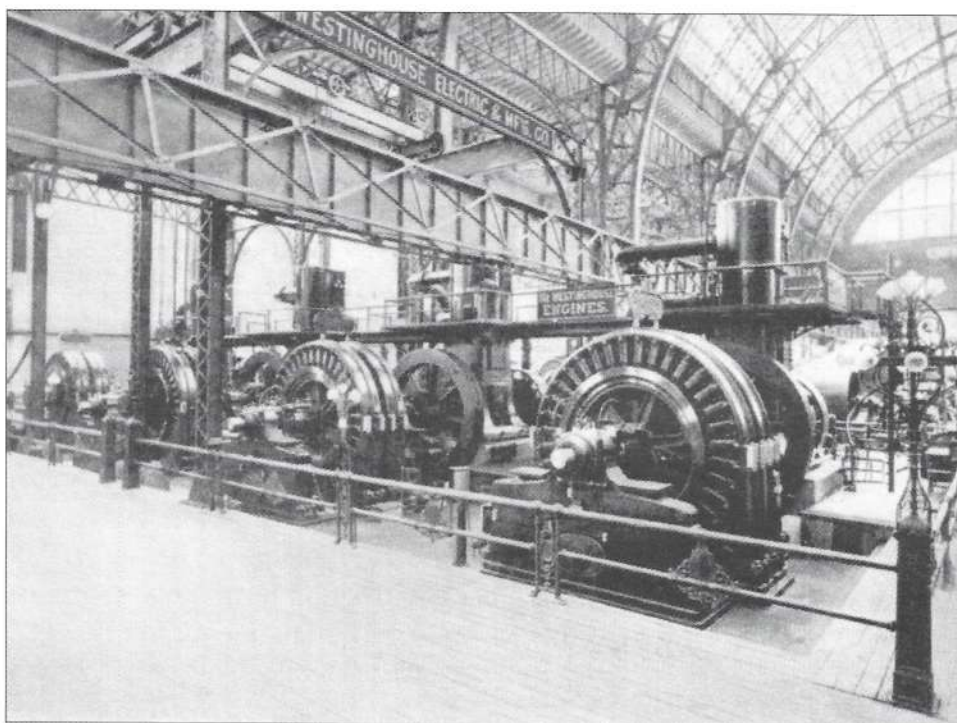
1943. 7. јануара Тесла умире у 87. години у соби хотела Њујоркер.

Неки од Теслиних изума

Роширајуће јаје - направа за демонстрирање дјеловања окретнога магнетског поља (Њу Јорк, 1888. године)

До открића окретног магнетског поља дошао је Никола Тесла у фебруару 1882. године у Будимпешти. Тако је ријешео проблем који га је дуго времена заокупљао - могућност израде мотора измјеничне струје, а самим тим и њену широку примјену. Користећи се фазним помаком код двофазне струје, "кашњењем" једне фазе за другом, Тесла је произвео електромагнетско поље чији смјер сјевера није константан него се мијења у једном кружном циклусу – ротира. Ово Теслино откриће темељ је технике измјеничних струја које и данас у његову саставу производње, пријеноса и употребе електричне енергије превладавају у свијету. Покусом с металним јајетом Тесла је на популаран начин демонстрирао један од учинака окретнога магнетског поља на Свјетској изложби у Чикагу (1893), поставивши метално јаје да се ротацијом усправи на свој врх.

На прстенасту језгру израђену од низа међусобно изолираних бакрених лимова намотана у четири намотаја лакиране бакрене жице, с тиме да су два и два насупротна намотаја међусобно спојена. Вањски промјер завојнице је 65 см, унутрашњи 40 см, а висина 6 см. Завојница је постављена на дрвену подлогу (75цб6ц4 см) на којој су четири прикључна мјеста, која се спајају на двофазну измјеничну струју. Двополном склопком укључује се струја, а могу се и замјењивати њене фазе.

Са изложбе у Чикагу

Било који метални предмет (јаје, штапитчасти магнет, кавезни ротор...) стављен унутар завојнице ротира под дјеловањем окретног магнетског поља које у њој настаје.

Први индукциони електромотор

- први мотор двофазне измјеничне струје - (Страсбург, 1883. год.) До Теслина открића окретнога магнетског поља електротехника се користила само стројевима истосмјерне струје, а тек је то откриће омогућило Тесли израду првих измјеничних електро-мотора. Данас се 90% свих електромотора у свијету користе за свој рад Теслиним окретним магнетским пољем. Први свој измјенични електромотор (двофазни) израдио је Тесла у Страсбургу. 10.07.1883. године демонстрирао је његов рад у свом лабораторију.

Статор мотора је прстенаста завојница с четири намотаја (парови дијагонално постављених

намотаја спојени су на прву, односно другу фазу двофазне измјеничне струје) у усправном положају. Унутар ње смјештен је ротор, кружна метална плоча на водоравној осовини. Под дјеловањем окретног магнетског поља насталог у статору долази до вртње ротора. Замјеном фаза на статорским намотајима мотор мијења смјер своје вртње.

Трофазни електромотор - први електромотор трофазне струје - (Њу Јорк, 1887. године)

Након израде мотора двофазне измјеничне струје Тесла убрзо израђује и прве трофазне моторе. Трофазни електромотори данас највише служе за веће снаге, а код мањих снага употребљавају се мотори једнофазне измјеничне струје, које је такођер први конструирао Тесла.

Захтјеве за заштиту својих проналазака окретнога магнетског поља, генератора и електро-мотора двофазне и трофазне

измјеничне струје, као и пријеноса измјеничне струје на даљину, предао је Тесла Патентној управи САД 12.10.1887. Патентна права додијељена су му 01.05.1888.

На статору мотора постављено је шест намотаја. Међусобно насупротни намотаји везани су у парове и спојени на трофазну измјеничну струју која у њима производи окретно магнетско поље. У средишту статора налази се осовина која носи ротор кавезне конструкције. Окретно магнетско поље настало у статору производи вртњу ротора која може (замјеном фаза) мијењати свој смјер.

Двофазни генератор - синхрони електрични stroj двофазне струје - (Њу Јорк, 1887. године)

За производњу двофазне измјеничне струје којом је стварао своје окретно магнетско поље те њиме покретао моторе двофазне измјеничне струје Тесла се користио генераторима попут овога. Истосмјерна струја из вањског извора ствара у статору строја стално (непромјењиво) магнетско поље, а у намотајима ротора који у току вртње генератора сијеку магнетске силнице тога поља индуцирају се измјеничне струје (у сваком намоту по једна). Као резултат тога што су намотаји ротора смјештени под правим кутом струја индуцирана у другом намотају "касније" ће за 90° за струјом индуцираном у првом намотају - настаје фазни помак - двофазна измјенична струја. Строј

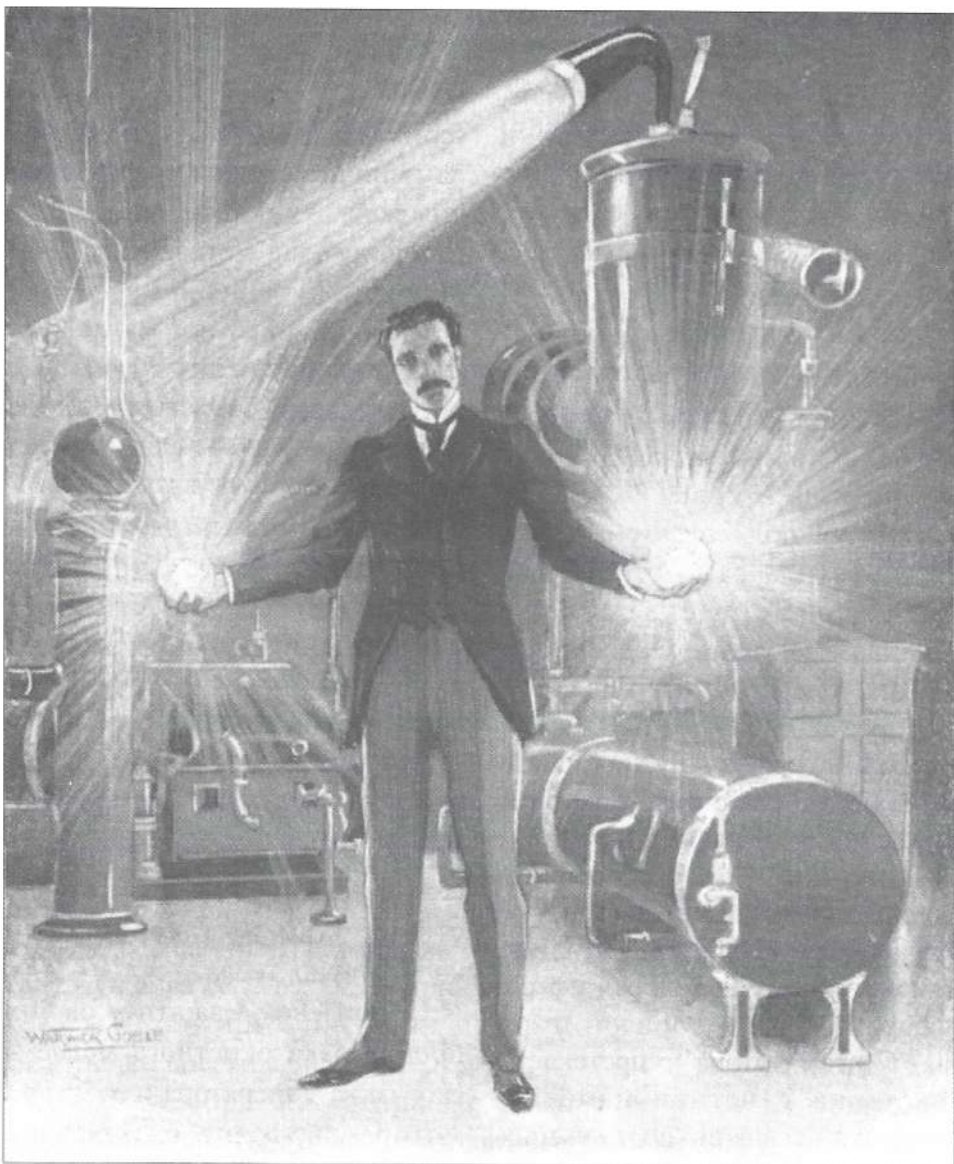
може радити и као електромотор ако на његов ротор преко клизних прстенова и четкица доводимо двофазну измјеничну струју.

На постољу је језгра од међусобно изолираних лимова у облику слова "У" са два намотаја спојена на истосмјерну струју. Намотаји су мотани у супротним смјеровима. Унутар овако израђеног статора смјештен је на водоравној осовини ротор облика плоснатог ваљка, који на себи носи два, међусобно електрички независна намотаја у којима ће доћи до индукције двофазне струје с фазним помаком од 90° . Ова струја преко клизних прстенова и бакрених четкица одводи се с ротора до приључака на постољу строја.

Трофазни генератор - први трофазни генератор у историји - (Њу Јорк, 1887. године)

Прве покусе с измјеничним струјама Тесла је изводио стројевима двофазне измјеничне струје, па су и у првој савременој хидроцентрали изграђеној на слаповима Ниагаре били уграђени двофазни генератори, но убрзо прелази на састав трофазне струје, те израђује прве трофазне генераторе и моторе. Код овог генератора струја се индуцира у статорским намотајима, па ју је лакше одводити са строја. Статор носи на себи шест намотаја, по два (на супротна) за сваку фазу. Ротор има два намота у којима истосмјерна струја из вањског извора ствара стално магнетско поље. Вртњом ротора механичком енергијом доведеном извана ово електромагнетско поље ротира и изазива индукцију струје у статорским намотајима. Теслин трофазни састав измјеничних струја данас је готово искључиво у производњи, пријеносу и употреби електричне енергије.

На статору је постављено шест намотаја (степен између два

сусједна износи 60 ступњева), а два и два насупротна намотаја међусобно су повезана. Ротор носи на себи два намота кроз које пролази истосмјерна струја коју извана доводимо на ротор преко четкица и клизних прстенова на осовини око које се ротор окреће. Ова струја ствара у ротору стално електромагнетско поље, а вртња ротора, па и тог поља, доводи до индукције трофазне измјеничне струје у статорским намотајима. Струју одводимо с генератора преко прикључака на постољу строја.

Трансформатор - напона 100000 волти

Својом новом, до тада посве непознатом конструкцијом посебног типа трансформатора (данас познатог у науци под именом Теслин трансформатор), Тесла је производио струје врло високог напона и врло високих фреквенција. Прве патентне исправе за ове конструкције добио је од Патентне управе САД-а 25.04.1891. под бројем 454. 622.

У својим даљњим изведбама Тесла остварује напоне и јаче од 10.000.000 волти, као и фреквенције од стотине хиљада херца. Особито су значајни његови покуси у Колорадо Спрингсу (1889/1900), о којима је водио *Дневник истраживања*. Овим покусима и рјешењима до којих је дошао Тесла је ударио темеље радиотехнике, расвјете цијевима с разријеђеним плин-овима, телемеханике и низа других, нових области електротехнике. Иако су годинама вођени спорови о Теслином приоритету на неке проналаске из ове области, они су коначно, рјешењем Врховног суда САД окончани у корист Тесле. Тесла то, на жалост, није доживио.

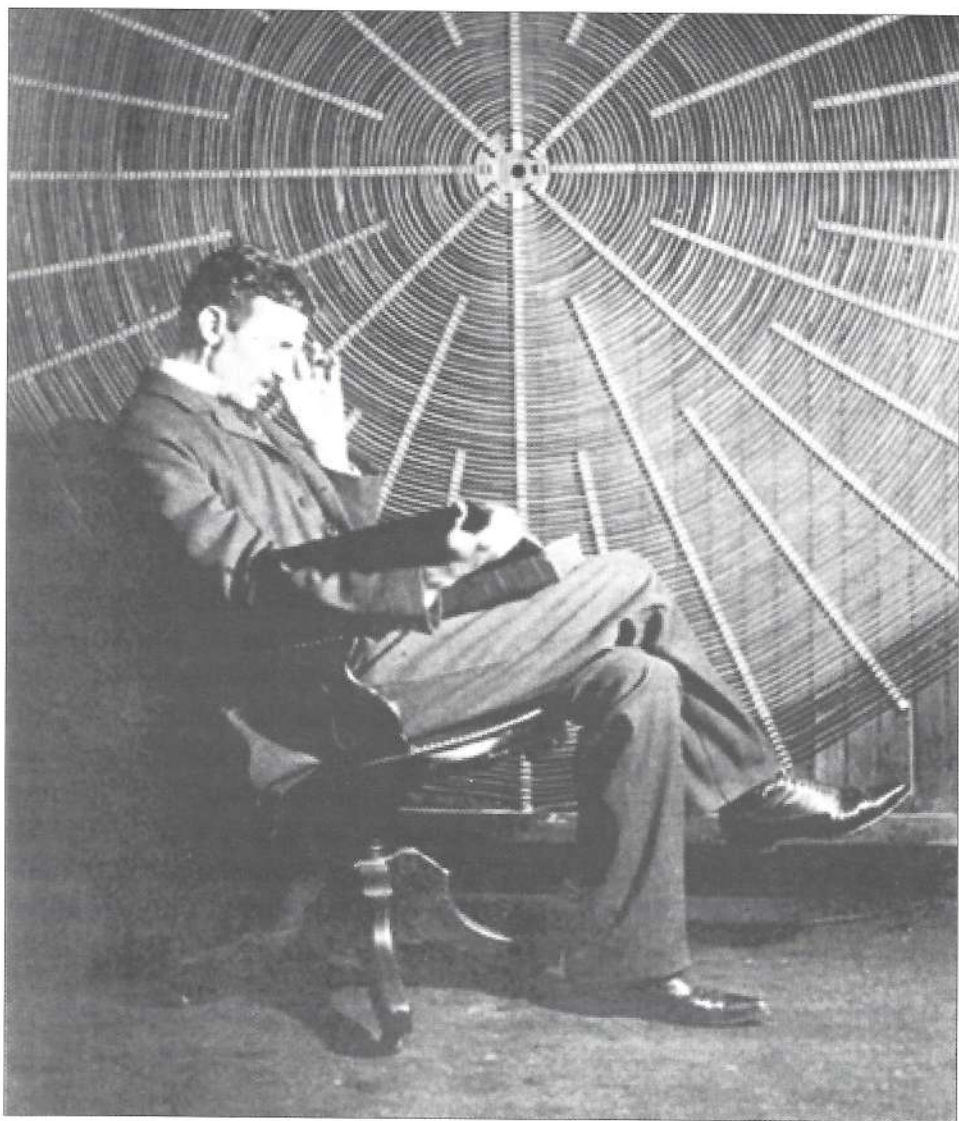
Теслин трансформатор састојао се од пригушнице, погонског трансформатора (класични трансформатор 220/3 000 В), два уљна кондензатора (сваки капацитета 0,1 микро-

фарад), троструког искришта, те примарног и секундарног намотаја Теслиног трансформатора (без металне језгре), а на врх секундара спојена је сијалица од 500 Њ. Са напајањем струјом из градске мреже (220 в, 50 Хз), на секундару је напон од 100.000 в уз фреквенцију већу од 200.000 Хз.

Модел брода са даљинским навођењем – (Њујорк, 1898. године) У свом лабораторју у Њу Јорк-у Тесла је већ почетком 1893. израђивао различите стројеве и направе којима је даљински управљао бежичним путем. То је остварио постизањем селективне резонанције; промјеном фреквенције одашиљача ступа се у везу (резонанцију) с посве одређеним пријемником у направи којом се жели управљати. Пожар који је задесио његов лабораториј уништио је све до тада израђене направе, а и документацију о њима. Ипак,

Тесла ускоро у новоизграђеном лабораторију наставља покусе на том подручју и 01.07.1898. подноси патентну пријаву за та открића. Патенте добива 08.11.1898. Своја открића показује и јавно у Њу Јорк-у моделом брода којим даљински управља без жица. Ова Теслина дјела темељ су до тада непознате гране технике – телемеханике.

У моделу брода покретаног електромотором, налазе се резонантни намотаји одређених фреквенција, а оператер подешава фреквенцију свог одашиљача на фреквенцију оног намотаја с којим жели ступити у резонанцију. У том намотају јављају се електрични титраји и преко серво механизма активира се одређени електрични уређај у моделу брода, што доводи до његова кретања напријед или натраг, скретања лијево или десно.

Теслина открића још увијек недовољно истражена

Никола Тесла свјетски је познат по својим изумима и патентима, усавршавању електромотора, генератора и трансформатора те по примјени измјеничне електричне струје. Визионарским се оцјењују његова истраживања на пољу пријеноса енергије, електромагнетских зрачења и електропроводича из којих су, тврде научници, данас настали модерни састави радиокомуникација, телевизије, роботике, даљинскога управљања. Многи сувремени, а вјерујемо, и будући проналасци налазе исходиште управо у Теслиним открићима. Писана оставштина Николе Тесле, 70-100 хиљада страница документа, изнимно систематизованих његовом руком, данас је похрањена у његовом Музеју у Београду, Моргановој банци у Нјујоку те у средишту ФБИ-аја. Многи од тих документа строго су чувана тајна и нису доступни ни знанственицима.

Тесла, тај генијални истраживач и осебујна личност, био је човјек испред свога времена и слободно се може рећи да свијет још није до краја истражио и спознао праву вриједност свих његових идеја и проналазака. Нагађа се да је у Теслиној оставштини ријешено питање бежичнога пријеноса енергије те да она обилује мистеријима попут могућности умјетнога изазивања потреса, контролиранога пројцирања мисли, надмашивања брзине свјетлости, комуникације с ванземаљцима итд. Занимљива је чињеница да је биста Николе Тесле, као утемељитеља, постављена у

Свјетскоме центру телекомуникација у Женеви. Њему у част, 1956. године, јединица за магнетско поље прозвана је тесла (Т), а његово име астронаути су дали и једном брду на Мјесецу.

Америка земља каква је требала његову уму

Никола Тесла рођен је 10. јула 1856. у селу Смиљану крај Госпића, у свештеничкој фамилији која је знала препознати његове предности и подржати га. Иако релативно сиромашни послали су га на студиј у Загреб и Грац. Због финансијских тешкоћа ипак није успио завршити факултет па се убрзо запошљава у Будимпешти, а затим у Паризу. Године 1884. одлази у Америку, земљу каква управо требала његову уму. Крајем 19. вијека, након престанка грађанскога рата Сјевер-Југ, Америка је у процвату. Нужан јој је челик због изградње жељезничких пруга, индустрије, бродова, оружја и сл. Међутим, индустрији челика недостају мотори, а за његову производњу користи се искључиво људска снага. У том контексту појављује се одједном Никола Тесла са својим открићем електромотора, што је спас за индустрију. Тесла постаје један од најславнијих људи Америке. На самом почетку 20. вијека на власт долази амерички предсједник Т. Рузвелт чији први потез је отварање Америке према свијету. Ту је опет Теслина шанса да оствари свој крајњи циљ - повезати свијет и осигурати му енергију. Баца се на истраживање подручја пријеноса електричне енергије и телекомуникација.

Примјена Теслиних идеја

Никола Тесла је отац полифазнога електричног састава за производњу и пријенос електричне енергије. Према његовој замисли изграђено је неколико врста генератора, трансформатора и мотора. Усавршио је такођер састав електричнога извора свјетла. Електромагнетски валови посебно су подручје интереса Николе Тесле. Бавио се високим фреквенцијама и напонима те телекомуникацијама. Ударио је темеље пријеносу енергије укључујући глас и слику. Његова телеаутоматика реализирана је кроз теледиригирано управљање. Стога се може рећи да данашњи донети америчкога програма свемирског наоружања, познатог као "Рата звијезда", имају исходиште у Теслиној идеји. Пред крај свога истраживачког рада Никола Тесла бавио се и подручјем термодинамике и хидраулике.

Изворна Теслина открића приписана другим ауторима

Познато је да су открића Николе Тесле често приписивана другим ауторима. Постоји мноштво патената под туђим именом иако је њихово исходиште у Теслиној идеји. То се посебно односи на подручје сувремених телекомуникација. Талијански знанственик Г. Маркони себи је приписао откриће радиотелеграфске везе, а сматра се да је и откриће икс зрака неправедно приписано Рентгену. Маркони и Рентген добитници су Нобелове награде коју Тесла никада није

добрио. Никола Тесла, тај ренесансни тип интелектуалца, цијели је свој живот посветио само раду. Није имао ни фамилију, ни пријатеље, нису га занимале материјалне вриједности, признања и титуле. Оптерећеност тим стварима само би га одбиле од његове основне жеље - радити за добробит човјечанства. До краја живота остао је вјеран своме поријеклу, а познате су његове ријечи: *"Поносим се једнако и својом српском мајком и својом хрватском домовином"*.

Теслино тајно оружје

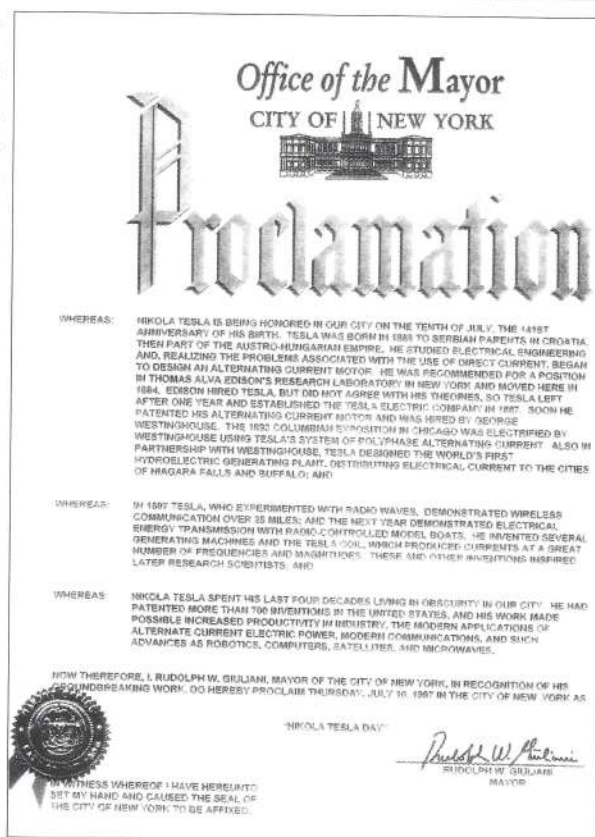
Послије Теслине изјаве о могућности да преполови земљину лопту, свијет је први пут у својој историји упознао силе којима се може умијешати у космичке процесе. Кад су новинари упитали Теслу колико би времена требало да се Земља располови, он је рекао "за годину или двије". Али, само за неколико недјеља, тврдио је, планине би се помјерале, ријеке мијењале ток, зграде рушиле, а наша цивилизација практично нестала.

Крајем седамдесетих година научници широм свијета уочили су циновске електромангетске таласе чији се извор налазио у тадашњем СССР-у. Ти су таласи изазвали сметње на ТВ, радио и радарским системима, у току њиховог трајања Европу су пустошиле поплаве, а на југу САД-а, у сунчаној Флориди, падао је снијег.

У тексту из 1935. године "контролисани земљотреси" Никола Тесла је тврдио да је у стању да изазове аритмичке вибрације које пролазе кроз земљу готово без губитка енергије" и да може "пренијети ове механичке ефекте на највеће земаљске удаљености и створити све врсте јединствених ефеката".

Мало је познато шта се све догађало од 1935. године до данас

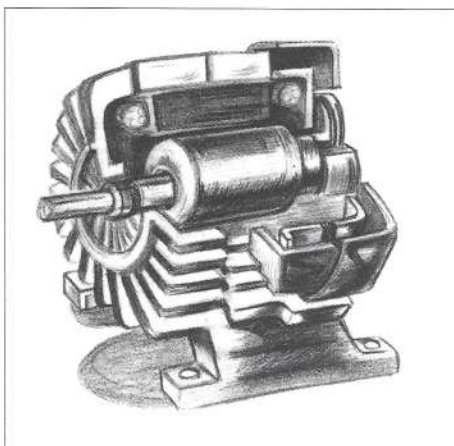
на овом пољу, али су индикативне ријечи сенатора Клејборна Пела, који је предсједавајући на саслушању сенатског поткомитета изјавио што је пренио "Њујорк тајмс". Потребан нам је споразум сада, прије него што војни лидери свијета почну да управљају олујама, манипулишу климом и изазивају земљотресе против својих непријатеља". Скупштина УН-а је 10. децембра 1976. год одобрила Конвенцију о забрани војне или било које друге употребе техника модификације животне средине у непријатељске сврхе. Да није већ постојала технологија за модификацију животне средине, укључујући и способност за стварање вјештачких земљотреса, не би се о томе ни расправљало на нивоу Уједињених нација. "Њујорк тајмс" је својевремено описао 5. јуна 1977. велики земљотрес који је уништио Тангсхан у Кини 28. јула 1976. и усмртио преко 650.000 људи. "Управо прије првог тремора небо су освијетлиле разнобојне свјетлеће лопте разнобојне, углавном бијеле и црвене боје. Мogle су се видјети скоро 200 миља унаоколо. Лишће на дрвећу је спаљено и угљенисано, а вегетација опрљена с једне стране, као да јој је то урадила некаква ватра која као да је диригована да спали само једну страну влати трава иразних биљних стабљика. Многи истраживачи вјерују да су ови електрични ефекти повезани са електромагнетском плазмом и лоптастим муњама и чудним мноштвом бљескова, резултат

Пројас градоначелника Њујорка Рудија Ђулијанија о пројашењу Теслиној дана у Њујорку

технологије која подсећа на Теслину и предајнике сличне ХАРПУ-у. Да ли је овај фантастични бљесак разнобојне свјетлости оно о чему је Никола Тесла говорио 1935. године "све врсте јединствених ефеката"? Да ли је овај земљотрес само тестирање система у коме је необавијештено становништво ине одиграло улогу експерименталних заморчића? Чињеница је да овакви пратећи ефекти искључују сваку помисао да је ријеч о природној појави. Неколико посланика руске Думе упутило је, прије неколико година, писмо председнику Владимиру Путину, Уједињеним Нацијама и другим међународним организацијама, у коме се наводи о посљедицама које свијет излажу САД експериментишући радиоталасима високе фреквенције, а на основу Теслиних тајних проналазака. То је покушај који депутати оцјењују као покушај стварања новог, ни са

чим упоредивог оружја, којим се из коријена мијењају све традиционалне поставке о могућим дејствима и с резултатима много трагичнијим од Хирошима и Нагасакија. Послије разорног земљотреса у Јапану 1988. године, јапански сеизмолози су наговјестили постојање електромагнетне технолгоије за вјештачки индуковане земљотресе, а коју посједују Руси. У јануару 1990. јапанска делегација коју је предводио тадашњи министар спољних послова Шинатро Абе дошла је у Москву на разговор са тадашњим предсједником СССР-а Михаилом Горбачовим и чланом политбироа Александром Јаковљевим. Намјера је била успостављање "билатералне кооперације". На сљедећем састанку, годину дана касније, Горбачов је преко Јаковљева за 900 милиона долара понудио Јапанцима да купе технологију совјетског супертајног интерконтиненталног електромагнетског оружја способног да изазове земљотресе. Ово оружје су Совјети активно користили од почетка шездесетих година. Ово оружје изазива земљотресе на тачно одређеним дјеловима непријатељске територије уз коришћење покрета Земљине коре. Није познато да ли су Јапанци купили технологију овог оружја.

Тајна у досијеу "Тесла"

Никола Тесла

иод иприсмотром ФБИ-ја

Никола Тесла је један од најблиставијих умова човечанства, уз сва своја призната достигнућа (електрификацију, радио и многа друга), у наслеђе је оставио много непознаница.

За целокупну јавност најзанимљивије су три тајне. Да ли је његов неостварени концепт бежичног преношења енергије кроз Земљу ипак могућ? (Шта је, у ствари, радио када је експериментисао са својим, разорним зрацима смрти? И, на крају, шта се заправо догодило са његовим непатентираним радо-вима и забелешкама после његове смрти?

Одговори на ова питања налазе се у књизи "Тесла - досије ФБИ", у издању Беокњиге. Аутор овог штива Александар Милинковић, новинар истраживач, приредио је документе којима се доказује да је Федерални истражни биро САД помно и у стопу пратио Николу Теслу до његове смрти 1943. године, али и много година касније сваки папирић из његове заоставштине морао је да заврши на столу шефа ФБИ Едгара Џона Хувера. Ко је Хуверу наложио да Теслу држи под присмотром, до данас је остала тајна. Он то никада није признавао. Али, после Хуверове смрти, када је под притиском Амандмана о слободи информисања обелодањен и део досијеа "Тесла", јасно је да у ФБИ-ју нису смели да дозволе да Теслини генијални проналасци случајно доспеју у руке њихових непријатеља.

Цензура атената

Да све буде још запетљаније, Тесла је за собом оставио тоне папира, али никакву опоруку о томе кога овлашћује да их преузме и чува. Његов нећак Сава Косановић на крају је сакупио све до чега је могао да дође и допремио у Теслин музеј. Али, као што све није запечаћено после Теслине смрти, тако ни много тога што је спаковано није стигло у Београд. Како славни научник није много марио ако му неко узима папире, а двапут су му обијали хотелске собе у којима је живео. Постоји сумња да у неким тајним депоима још стоје његове генијалне замисли и чекају да их неко искористи. Појављивање нових докумената, као што је 256 ФБИ извештаја, само подгрева наду да ће и оно остало - ускоро бити обелодањено. ФБИ истина о Тесли изгледа да ће још бити тајна, јер велики део документа које су јавности стављене на увид је прилично "цензуриран".

Моћ контроле ума

Нови светски поредак који је великим делом научно и технолошки концентрисан око пројеката какав је, на пример, "Харфа", данас располаже најмоћнијом технологијом за контролу ума. И овај део фамозног војног америчког пројекта, који је концентрисан на Аљасци, проистиче из Теслине "безазлене" идеје о којој је говорио у познијим годинама - да је могуће направити пројектор мисли. Историја механизма контроле ума почела је од тренутка када је ЦИА започела пројекат "Пандора", пише

Александар Милинковић у књизи "Теслино тајно оружје". По аутору ове књиге, основни циљ овог пројекта било је: истраживање утицаја прецизно модулираних микроталасних зрачења на функције мозга, а шеф тог пројекта, је на почетку био др Рос Еди. Његова истраживања на Институту за испитивања мозга, при Калифорнија универзитету, показивала су да је могуће контролисати људско понашање и реакције уз помоћ електромагнетске (М) радијације. За ове таласе се везују сви експерименти контроле мозга, јер модулиране емисије микроталаса нај-ефикасније пролазе кроз кору мозга, иначе веома отпорне на ЕМ зрачења ниског нивоа. То практично значи да ће ЕМ таласи са подешеном фреквенцијом одлично послужити за пренос сигнала и порука до мозга, на сличан начин као што су радио-сигнали прилагођени да пренесу музику или говор до радио-пријемника.

Ризик експериментална

Деловање ЕЛФ технологијом може да се усмери и на читаве организације или земље које не показују "подобно" понашање. У предузећима или агенцијама систем се размешта по свим просторијама, тако да изазива неповољну радну атмосферу, слично зградама лоцираним на изворима штетних зрачења. Један од стручњака за парапсихолошке феномене, са сопственом агенцијом у Бечу, Минхену, Женеви - познат само под псеудонимом Раса - лично је пратио неке експерименте америчке владе који су се односили на манипулације људским понашањем. Његова прича потврђује фрапантну безобзирност у раду са људским "материјалом". "Имао сам

прилику да разговарам са људима који сарађују у пројектима НАТО за ВНД (виђење на даљину). У једном од њих учествује и генерал мајор Алберт Стаблбајн. Рекли су ми да и они користе сличне моделе, па сам их питао да ли су им познате и негативне последице ВНД. Моја сазнања су говорила да у случајевима када се постигне потпуно физичко раздвајање, као у чувеном "филаделфијском експерименту", то може да траје само два-три минута. Питао сам их да ли знају шта се догађа када се вратите са таквог путовања, јер тиме оштећујете електромагнетско поље око себе и за кратко време губите памћење. Када сам им рекао какву штету такав процес може да нанесе централном нервном систему (имате утисак као да су укључени сви аутомобилски аларми у граду) и питао, да ли знају како такво оштећење може да се поправи, рекли су ми да не знају, а ти људи раде за врхунску армију света!"

Виђење на даљину

Недавно је објављена књига Цима Набела, "Виђење на даљину", у којој је детаљно описано ко за кога ради и под чијом контролом. Набел тврди, да се сва истраживања у вези са измењеним стањем свести, па и ВНД, обављају на Монро институту у Вирџинији. То помало плаши и подсећа на неке експерименте ЦИА-е са ЛСД-ом, пре 40 година. Међутим, изгледа да се од тога одустало и да се сада примењују другачије методе.

"Тачно је", каже Раса, "да постоји начин да се способност" - изазове и неким хемијским средством, али најбоље помоћно средство за развој ове способности је звук. Они то раде тако што оба ува стимулишу са два различита извора музике и подстичу би-неуралну активност

центра за звук, што постепено активира и оне делове мозга који се у свакодневним ситуацијама никада не користе. Познато ми је да је половина људи који су учествовали у овим експериментима, а били су потпуно необучени и неприпремљени, доживела озбиљне менталне поремећаје, јер у војсци и сличним тајним лабораторијама не знају ни ноторну чињеницу да овакве "игре" по правилу воде ка променама стања свести, нешто слично психоделичном искуству, али без употребе хемијских стимуланса. То се на једноставан начин може проверити и малим експериментом. Ако ставите прст на леву страну чела притисните врхом нокта и лагано померајте. Када пронађете праву тачку то ће вас натерати да кинете".

Временски тунел

Према Биелековој књизи, о овом догађају, следећи резултате остварене у "ројекту дуга", од 1963. су започели радови на стварању временског тунела, који би омогућио усмерено кретање напред и назад кроз време. Његова прича даље личи на научну фантастику. Са мањим прекидима, експеримент са временским тунелом је настављен, сада под именом "ројекат Монтоук", на Лонг Ајленду, код Њујорка, све до 1983. Биелек и Престон Николс, научник који је непосредно био укључен у реализацију "Монтоука", тврде да је већ тада била потпуно освојена могућност безграничног путовања у

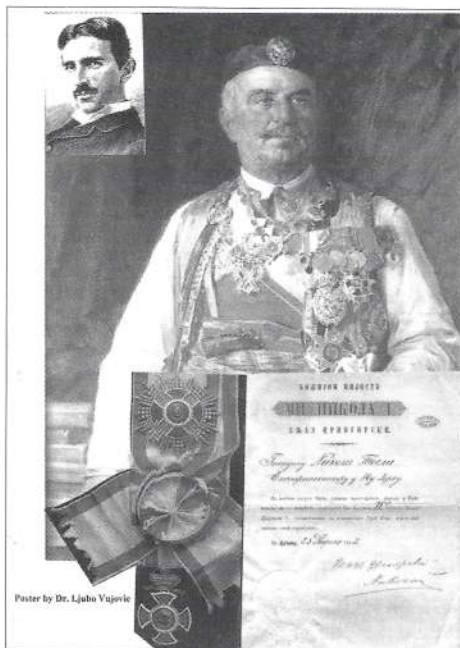
прошлост, али се у будућност могло путовати само до 2011. године. После овог периода путовања су могућа, само у стању измењене свести. анимљиво је да смо у једном другом истраживању, такође дошли до 2011. као граничне године. Једно италијанско удружење које се годинама бави пројектом изградње времеплова, тврди да је за сада путовање у будућност могуће само до - 2011. године.

Невидљиви брод

Оно што, наводно, није пошло за руком Тесли и Ајнштајну у “Филаделфијском експерименту”, успело је компанији “Воспер Торникрофт” из Саутемптона, Енглеска. После неколико година, они су привели крају дизајн брода на коме је примењена иста стелт технологија као на познатом Ф117А, бомбардеру - већ”виђеном” у Буђановцима.

Беспилотне летелице

У Теслиним документима налази се и његов опис беспилотних летелица, које су војске великих сила усавршиле много година касније. Једини проблем, због ког Тесла није даље одмакао у својим замислима, је тај што за већину својих проналазака није имао одговарајуће лаке и јаке материјале. О беспилотним летелицама Тесла пише: - На извештају несавршен начин могућно је, помоћу данашњих радио-електричних уређаја, одбацити авион, приморати га да лети приближно једним одређеним правцем и да изврши извесне радње на даљини од више стотина миља. Машином ове врсте, може се управљати на више начина, и ја нимало не сумњам да се она може показати корисна у рату. Ја сам посветио године рада проучавању те ствари и пронашао

Николу Теслу је одликовао и Краљ Никола Петровић

сам средства којима се на лак начин могу постићи ова и још већа чудеса.

Господар муња и његова

Теслиним истраживањима у Колорадо Спрингсу још увек не постоји потпуна слика, иако је, дневником својих експеримената из тих дана оставио документа-цију какву би научници пожелели да имају. Истина се вероватно никада неће сазнати. Својим асистентима се није поверавао, а све друго што је остало забележено у дневнику, остало је сачувано у његовом непогрешивом памћењу. На месту где је Тесла 1899. обавио један од својих најзначајнијих експеримената, у Колорадо Спрингсу око 100 километара јужно од Денвера, данас је седиште неколико компанија које се баве оптичким инжењерингом и наравно, НОРАД, америчка команда противваздушне одбране, која је смештена у утроби планине Чејен. Оно што се догађало у Теслином лабораторији у Колорадо Спрингсу и данас занима научнике широм света. Људи који су имали прилике да посматрају

шта се догађа на врху дрвене грађевине од 60 метара са високом бакарном антеном, причали су како су на све стране скакале варнице, чак и до њихових ногу и пролазиле кроз њихове ципеле! Једном дечаку се догодило да варница искочи из хидранта на улици у граду и направи лук од десет центиметара до завртња који је држао у руци. Понекад је сва трава око лабораторије била окупана металноплавом светлошћу. Нико, међутим, није знао да је човек у лабораторији тек само подешавао апарате, да би се припремио за најспектакуларнији и један од највећих експеримената свих времена - пише Александар Милинковић, у књизи: “Теслино тајно оружје”. -Као споредан ефекат експеримента, постављен је до сада непревазиђен рекорд: највећа муња коју је човек створио, дужине око 40 метара.

Муње у шаласима

Теслина жеља била је да произведе електрични импулс велике снаге и да га усмери ка емљи, јер је тло одличан проводник. Очекивао је да би струја усмерена ка тлу могла да путује без прекида, као радио-таласи, и то брзином светлости. Када би талас стигао до супротног дела планете, вратио би се назад, као што се водени талас одбија ка извору када наиђе на препреку. Слично је учињено 1950. године, седам година после Теслине смрти, када су први радарски таласи упућени ка Месецу и затим примљени у повратку. Седамдесетих година на овај начин је направљена прва мапа Венере. Ова небеска тела су милионима километара далеко од нас. Отуда је слање електро-магнетског таласа кроз Земљу, свега око 5.000 километара у пречнику, права игра. Наравно, Тесла није проверавао сваку своју

мисао. Ипак, није одолео да 3. јула 1899, као прави модерни хакер, "одврне" трансформатор до краја и види шта ће се догодити. О томе је писао у свом дневнику. Тај дан никад нећу заборавити - писао је Тесла касније. Трансформатор је био добро уземљен, антена постављена и поузданим кабловима обезбеђена директна веза са електраном. Тесла је изашао напоље да би пратио промене, на ципелама је имао осам центиментара дебеле гумене изолаторе, а затим дао знак свом помоћнику Колману Ситу, да укључи трансформатор. Сви враћени таласи су један за другим додиривали антену, а затим се одбијали од ње правећи муњу. Прве муње су биле дуге око метар, а касније пет, па и 15 метара. Када су достигли 25 метара почела је и грмљавина. После 30 и 35 метара, грмљавина се чула и у оближњем граду који је удаљен чак 40 километара. Када је настала тишина, Тесла је љутито позвао електрану да пита зашто су га прекинули усред експеримената, али је добио одговор да је управо његов експеримент крив што у граду не гори ниједна сијалица. Због тога су га, чим је ова прича стигла до Пентагона и ЦИА, прогласили највећим хакером у историји. Ова прича само је делић истине о Тесли, митови су много већи. Из свих нагађања о Теслиним оствареним и неоствареним пројектима, настала је и теорија о томе да је он можда убијен, јер није био кооперативан са настојањима великих сила да његове проналаске користе у ратној машинерији. Као најпречи повод за готово невероватну тврдњу, наводи се његово одустајање од пројекта "Дуга".

Вечна ениџма

Занимљиво је, да ни агенти ФБИ-аја, који су Теслу и његове пријатеље пратили у стопу, нису са прецизношћу могли да тврде када

На овом издању америчке комеморативне марке поводом стогодишњице рођења пише:

Никола Тесла

1856 америчко-српски геније 1956

је Никола Тесла тачно умро. Агент ФБИ-ја, у извештају директору, у документу од 12. 1. 1943. каже: - Накнадно истражи-вање је показало да је Тесла умро 8. јануара а не у четвртак, 7. јануара, као што је наведено у телексу од 9. јануара!? Овај податак навео је "оптимисте", да Тесла заувек никада није ни отишао. Међу њима су и следбеници чувене "Унаријус" академије из Сан Дијега у Америци, који тврде да имају сталну комуникацију са Теслиним звезданим бићем који се налази у космосу. Иако су многи склони да помисле, да је то чиста глупост, чињеница је да су "ванземаљци" са "Унаријуса" својевремено успешно сарађивали са многим владама света, чак и са неким нашим државним органима. Тесла је својим пројектима и идејама после Колорадо Спрингса - о чему сведоче трагови Теслине мисли данас у свету - оставио у наслеђе и материјал коме још научници нису дорасли. На његовим замислима заснивани су и заснивају се безбројни покушаји научника и лаика да се остваре значајни научни и проналазачки продори. Генерално, данас се ипак недовољно зна ко је и колико успео да оствари Теслине замисли. Да поље интересовања лаика за Теслу расте директно сразмерно сталним практичним остварењима идеја које је Тесла још давно поставио: од телевизије и глобалних

комуникација до безичног преноса и неисцрпних извора бесплатне енергије. Томе у прилог говори и шокантан податак да о Тесли на Интернету постоји преко седамдесет хиљада сајтова, што је више него што заузима неколико водећих холивудских звезда заједно!

Тесла и марсовци

Проницање у тајне космоса, је вероватно био један од првих и најдужих Теслиних снова. Маштао је, да једнога дана успостави везу са ванземаљским цивилизацијама. Пре више од сто година, 1899. тврдио је: да је примио неке "интелигентне" радио-поруке из ванземаљског извора и стално је понављао, да "марсовци статистички постоје".

Још давне 1893. године, је направио нацрт свемирског брода на електрични погон. Његов изум, све до ове деценије нико није узимао за озбиљно. Али од 1997. почео је да лети и први авион са до сада делимично уграђеном Теслином идејом.

Тај авион, био је један од најопаснијих бомбардера над небом у току НАТО напада на Југославију Б-2, вредан колико и четири његове тежине у злату - каже Милинковић. - То је први ваздухоплов, који за погон не користи само аеродинамички узгон већ и феномен електро-магнетне гравитације. Тренутно се ради са прототиповима овог авиона који би за рад требало да користи и јоносферски електрични потенцијал, да би у будућности био потпуно замењен класични погонски систем авиона. Тек тада оствариће се Теслина идеја о електричном авиону - какав је и први Теслин "космички брод".

Никола Тесла: Човјек који је њао на земљу

Крајем 19. вијека, баш као и данас, међу изумитељима је постојала јака конкуренција.

Средства која су се користила нису увијек била праведна и поштена. Ово посебно вриједи за велико супарништво Томаса Едисона и Николе Тесле. Сукоб је досегао врхунац када је Тесла доказао супериорност свог сустава измјеничне струје у односу на Едисонову једносмјерну. Едисон је међутим био јачи на другој страни, оној креираној сплеткама и подвалама. Водио је јаку кампању против Тесле путујући по Америци и показујући људима како псе и мачке убија 1000 волти измјеничне струје (псе и мачке су скупљали локални клинци којима би Едисон плаћао 25 центи по животињи).

Углавном, међу изумитељима се одвијала грчевита борба за угледом и признањем. Један мјесец или чак једна недјеља били су често пресудни у битки за пријављивање патената. Било је и мноштво индустријалаца у потрази за новим изумима. Неовисни изумитељ попут Тесле,

који није припадао нити једном институту, увијек је овисио о патентима и спонзорима. Начин да се упознају потенцијални спонзори једнако је овисио о присуству на вечерама с елитним друштвом колико и о предавањима за академске научнике. Неки изумитељи и добитници Нобелове награде послје су признали да су били инспирисани и потакнути Теслиним предавањима. Неки су пак једноставно преузели замисли од тог човјека који је понекад о својим изумима причао превише и великодушно. Један од таквих био је и млади Талијан Маркони, којега многи сматрају изумитељем радија. Амерички федерални суд је 1943. године пресудио да је Теслин радијски патент претходио Марконијевом. То је било пола године након Теслине смрти, па он никада није дознао исход онога за што се борио неколико десетљећа, док је Маркони наставио употребљавати Теслин изум као свој властити.

Тесла њоророк

Године 1898. Тесла је у Мадисон Сквер Гардену представио брод на даљинско управљање. Он није постао само први даљински навођени објект каквима се данас свакога дана користимо, него и први аутомат (Телеаутомат, како га је Тесла звао), или другим ријечима, први робот.

Тесла је раних двадесетих година 20. стољећа јасно предвидио данашње савремено друштво: новине ће се бежично штампати у сваком дому умјесто да их се доставља, људи ће за телекомуникације користити направе које стану у џеп и као што

је изјавио у једном разговору 1925. «бит ћемо у могућности гледати догађаје као што су инаугурације, утакмице свјетског купа, природне катастрофе или ратови, као да смо физички тамо, тијеком сваког догађаја». То је запањујуће пророчко испуњење онога што се данас уистину догађа око нас.

“Свјетски бежични систем” или “свјетски систем” како га је Тесла звао, могао је уз помоћ Теслиних изума бити реализиран за његова живота, да је било довољно новаца за провођење покуса. У то вријеме његове су визије биле превише напредне да би их икоји индустријалац могао разумјети и у њих уложити свој новац. Бројна Теслина писма, која се могу видјети у архивима и музејима, показују како је очајнички тражио новац за своје пројекте.

“Зрака смрти” коју је представио америчкој војсци више пута, није добила финансијска средства јер нити у војсци нитко није могао предвидјети потенцијал тог изума. Неколико цртежа из тог времена потакнутих Теслиним визијама показују слику будућег рата у којем су сва возила даљински управљени “телеаутоматони”, а свјетла и зраке парају небо. Торањ на Лонг Исланду, који је Тесла изградио 1901/2 године приказан је у средишту слике као база за слање информација и података, као и електричне енергије. Тако близу слике Заљевског рата којег смо гледали на телевизији.

Фалсификовање историје

“Тотово је немогуће причати о Тесли само као о изумитељу”,

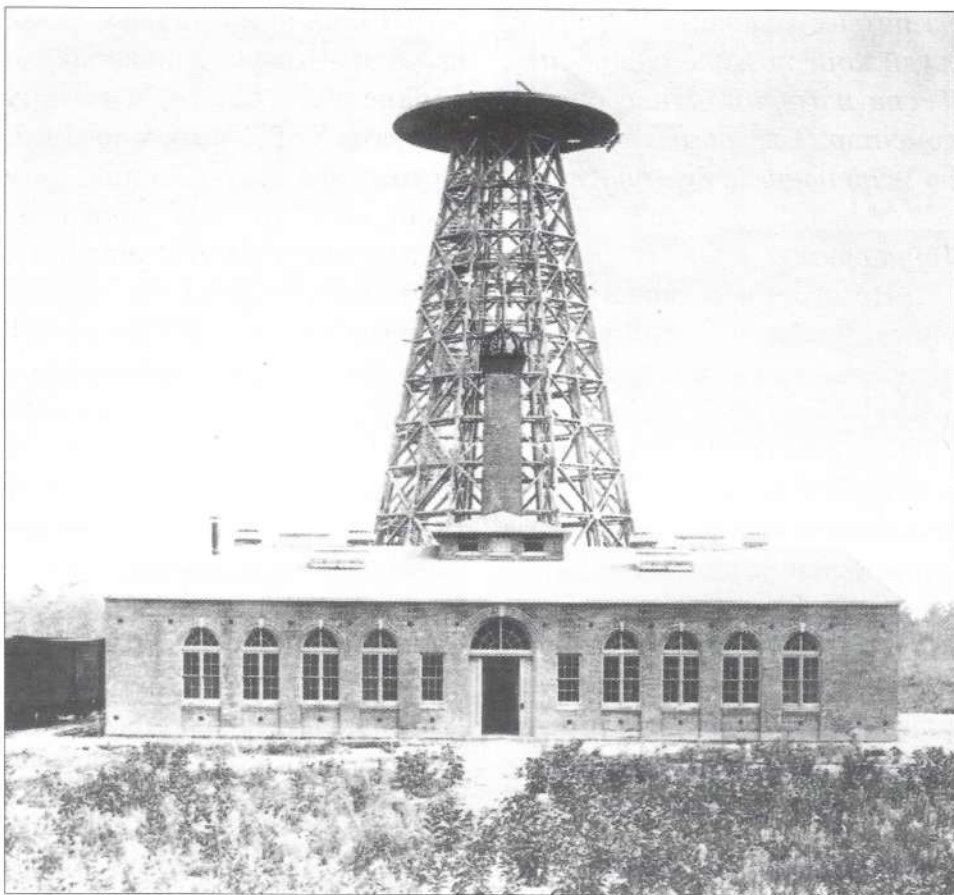
Споменик Николи Тесли на слаповима Нијагаре поштанска марка ињдана поводом 120 година од рођења.

пише у једном својем осврту јапанска кустосица медијске умјетности и предсједница средњоевропског клуба Теслиних обожаваатеља Кеико Сеи. *“Његови сљедбеници увијек се морају носити с вишком који га прати. Постоје сложени разлози за то, и баш та сложеност била је разлог да сам се заинтересирала за Теслу. Зато сам касних осамдесетих година почела организовати серију изложби и симпозијума у увјерењу да је Тесла важан субјект и у контексту савремене медијске умјетности. Није могуће сажети живот тог изумитеља у кратак текст. Зато ћу се овдје усредоточити на питање зашто је Тесла избрисан из страница повијести.”*

Никола Тесла је рођен као син српског православног свештеника у Лици године 1856. Након студија у Грацу и Прагу радио је у новооснованој америчкој телефонској компанији у Будимпешти. Одмах је побољшао Белов уређај и додао појачало које је постало прототип данашњег звучника.

Имао је идеју да употреби телефонски кабел за пријенос звука сваког појединачног гласног инструмента како би сви заједно стварали оркестралну концертну музику само путем телефонског пријеноса.

Ова нам епизода показује не само његову инвентивну генијалност него и невјеројатну машту умјетника, која га је разликовала од других изумитеља, попут Едисона. Ипак, та неуобичајена машта донијела му је и епитет «лудог знанственика» који се бави окултним, а удбеници више воле подучавати дјецу о изумитељима који су одмах изравно повезани с индустријом. И што је

Теслин лабораториј на Лонг Ајленду са торњем високим 50-так метара

невјеројатније, због своје маште Тесла је избрисан из повијести.

Он је био увјерен да је могуће изумити систем пријеноса електричне енергије у којем сватко може узети електричну струју на било којем мјесту на земљи, и да се та енергија може производити без искориштавања кључних природних извора. Тај “свјетски систем” који би могао преносити информације као и енергију био је већ напредовао кроз покусе у његовом лабораторију у торњу на Лонг Ајленду. Тесла је такођер предвиђао изум сијалице коју неће требати мијењати. Те су идеје ужасавале индустрију, а комбинација лоше среће као што су пожар и новчане потешкоће, спријечили су га да доврши покус.

Причало се да су индустријски дивови и моћни картели, као што су Рокефелер или Ј.П Морган из “Ценерал Електрика” покушали саботирати

његове изуме финансијским путем. Врло је вјеројатно да су подузете и друге мјере како би се презрело генија и његова достигнућа. Један од невјеројатних примјера је фотографија из 1921. године, на којој су Ајнштајн, Чарлс Штајнмитц и Тесла. Модифицирана копија те фотографије кружила је међу новинарима неко вријеме, а на њој се Тесла не појављује. Избрисан је како не би био вреднован једнако као Еинстеин.

Таква манипулација фотографијама, често кориштена у тоталитарним друштвима попут раног Совјетског Савеза, употребљена је да би се из људског сјећања уклонила изумитељева утопијска визија. Све до његове смрти против Тесле усмјерен савез Едисона, Марконија, Штајнмитца и других налазио је начина да у свакој прилици нападне Теслине идеје и дјеловање. Одговарајући

на питање колико га сметају ти људи који га желе спријечити, Тесла изговара данас славни коментар: "Садашњост је њихова, но мени припада будућност."

Тајна оружја

Но, постоји још шири распон уплетености у тајанствено затирање Теслиних идеја и изума. Тесла је умро 1943. године, сам у хотелској соби у Њујорку, негдје између 5. и 8. јануара. Оно што се догодило кратко након његове смрти остаје једном од највећих тајни које окружују изумитеља.

Већину његових ствари заплијенио је Уред за бригу над власништвом странаца (Зашто тај уред кад је Тесла био амерички грађанин?) након, као што се сматра, консултација с ФБИ-ом. Прича се да су поморске власти на микрофилму начиниле копије свих његових докумената. Прича се даје Сава Косановић, Теслин нећак који је имао кључеве његовог сефа, већину докумената послао у Теслин музеј у Београду. Но, тврдио је да су неке ствари недостајале када су документи стигли у музеј. Говори се како је могуће и да је лагао. Говори се и да су власти након разговора с тадашњим директором ФБИ-а Хоовером и потпредсједником Валасом одлучили његове изуме водити као строго повјерљиве документе. То се односило првенствено на Теслине изуме као што су "телесила" или оно што се зове "Теслин штит", својеврсна антибалистичка обрана од пројектила, која може уништити електронику непријатељских пројектила и сателита. Темељи се на плазматском пакету честица високе енергије с којима је Тесла експериментирао у Колораду Спрингсу.

Таква истраживања данас проводи америчко Министарство обране на Аљасци, у склопу програма ХАРП покренутог 1993. Истраживачка екипа у експерименталном програму окупља институте свеучилишта, као што су Аљаска, Масачусетс, Станфорд, Корнел, УКЛА и МИТ како би изучавали резонантна својства Земље и њезине атмосфере. На врхунцу хладног рата Теслине идеје су се у тајности провлачиле преко континената и океана. Америка и Совјетски Савез натјецали су се у provedби Теслиних замисли и њихове употребе у рату. Амерички проучаватељи Тесле тврдили су да су имали потешкоћа с добивањем докумената посланих након његове смрти у Београд, тада с друге стране жељезне завјесе, те да су совјетски проучаватељи имали предност у њиховој употреби. Руси су били нарочито заинтересирани за Теслин систем надзора временских прилика стимулирањем зрачних валова. Данас само Русија уистину проводи такве пројекте.

Након што је хладни рат завршио, изненада се појавила нова пријетња. Године 1995. токијска је подземна жељезница нападнута плином сарином, а тај је догађај шокирао свијет, јер је срушио табу о терористичким нападима плином који масовно утјече на живчани сустав. Група која је изазвала напад дио је култа пропасти свијета звана Аум Схинрикјо. Прича се да је прије тог догађаја скупина Аум провела низ покуса у западној Аустралији. Покуси су укључивали изазивање потреса упорабом Теслиног штита.

Године 1896. Тесла је случајно изазвао потрес у Њујорку употребивши мали

вибрирајући механички осцилатор у свом лабораторију у улици Хјустон. Када је осцилатор добио повратни сигнал лонгитудинаиног сеизмичког или звучног вала енергије, то је додало нови импулс у повратку и након неколико минута тај је вал нарастао до тог ступња да је хармонична осцилаторска снага изазвала локални потрес. Тесла је градом носио цепни осцилатор и искушавао га на бројним градилиштима тресући читаве зграде. Након тога развио је теорију по којој би истим начином могао располовити Земљину куглу. Успоставио је цијелу грану проучавања названу "теле-геодинамика", а једно од његових најврједнијих достигнућа био је изум земљиних статичких валова. То значи да је за Теслу Земља могла бити кориштена као пријеносник "одговоран за електричне вибрације дефинираног тона баш као и угађање људи према одређеним валовима звука." Откриће се могло искористити за спречавање потреса, али, како је Аум доказао, криминалци су га могли употријебити и као катастрофично оружје.

Експеримент "Филаделфија"

Експеримент Филаделфија постао је познат широј публици након истоименог филма из 1983. године. Покус је у чврстој вези с Теслом, а односи се на инцидент с телепортацијом који се догодио тијekom покуса Америчке морнарице. Покус се темељи на, теоријској сурадњи из 1930., развијеној на свеучилиштима Чикага и Принстона, даље разрађеној током рата у склопу војног програма као "Пројект дуга".

Године 1943. у околини Филадефије проведена је серија

тестова како би се открио начин стварања “невидљивог екрана” око брода Елдриде. На финалном тесту у коловозу 1943. брод се вратио у “нормално вријеме и локацију”, али без чланова посаде. Америчка морнарица пориче да се пројект уопште догодио. Будући да је америчка влада затворила за јавност Теслине документе, не знамо је ли он био активно укључен у пројект, или је морнарица само проучавала његове теорије. Без обзира на то што се стварно догодило, овај догађај је увелике заслужан што је Никола Тесла гурнут у категорију “рубне науке”. Али не само он.

За вријеме лабораторијског раздобља у Колорадо Спрингсу Тесла је примио неуобичајен сигнал док је изводио покусе на радију високе фреквенције. Претпоставио је да је сигнал стигао с другог планета те је објавио извјештај. “Слушање сигнала с другог планета”, које се данас уобичајено практикује на астрономским институтима, одбацивали су академици тог времена. Тесла је све више описиван као “луди научењак”. Касније те године Тесла је отворено тврдио да постоји могућност контактирања Марса и других планета, што је пружило идеалну мету академицима и још један разлог за оцрњивање.

Тесла се бавио и тзв. Кирлиановом фотографијом, фотографијом невидљивих појава као што су људске аме и духови. Успијевао је направити такве слике својим високофреквентним напоном, које је производио Теслин генератор.

Теслино памћење је легендарно. Могао је сваки изум у потпуности конструирати у глави и није га требао цртати. То је понекад изазивало збуњеност

међу научницима, због питања чувања и архивирања докумената. Такођер је изазивало љубомору међу другим изумитељима и инжењерима.

Тесла се никада није женио. За вријеме његовог живота сумњало се како је хомосексуалац, што је такођер кориштено у нападима на његов рад. Тесла се спомиње и у вези с контактима с неидентифицираним летећим објектима. Тзв. “контактирани” су били надахнути Теслином идејом о контакту с другим планетима. Инжењери су конструирали летећи објект према Теслином моделу. Након његове смрти шириле су се гласине да је неколико њих, који су радили у Теслином лабораторију, успоставило контакт са свемиром.

Тесла умјетник

У поплави непровјерених легенди једна изумитељева особина остала је готово непозната. Његова умјетничка страна. Њу нам открива Кеико Сеи: “Погледајмо само Теслина историјска предавања у Америци и Еуропи током 1891. и 1892. године. Будући да у то вријеме није било “техничких назива за оно што је откривао, своје је инвенције публици представљао у облику својеврсног медијског умјетничког перформанса. Држао би вакумске стаклене

цијеве које би палио без икаквих жица. На једнак је начин палио и велике сијалице. Пуштао је струју високог напона кроз своје тијело. Стварао је и управљао големим искрама и пламеновима као да су кућни љубимци. Била је то чаробна свјетлосна представа. За позорницу је имена научника и пјесника којима се дивио моделирао у неонским цијевима. Били су то први неонски знакови. Користећи језик перформанса успио је публици пренијети чак и поруку о потенцијалима бесплатне енергије. Без обзира на то је ли тога био свјестан или није, потицати публику да захтијева бесплатну енергију било је политички набијено дјеловање. То је запањујуће оригинална и још увијек релевантна тема презентације медијске или технологијске умјетности те начина њезиног пријеноса до публике у визуалном и слушном облику.”

И на крају поиграјмо се бројкама. Никола Тесла је свијету оставио око 700 изума, од којих се може издвојити 112 његових најзначајнијих патената из електротехнике, 73 чланка у различитим часописима, 39.000 радова техничке и знанствене документације. И једну изреку која га најбоље описује као особу:

“Не жалим што су други покрали моје идеје, али жалим што немају своје.”

Вредновање јоросѣаса

Др Бранимир Јовановић (промоција књиге *Тесла и његово време у Коларчевој задуџбини*, 16. 2. 2006)

У писму које је упутио Р. Гилдеру, 12. јануара 1891, Тесла је написао: “Човек мора прво да остари и његов живот да буде запечаћен смрћу пре него што се његове заслуге процене без предрасуда”. Десет година касније, 13. фебруара 1901, у писму свом пријатељу Полу Дани, уреднику америчког часописа “Сан”, рекао је и следеће: “Немогуће је рећи колико је нечији рад вредан док не прође један век и то најмање”. Полако тече 150-годишњица Теслиног рођења, а прошло је више од 60 година од његове смрти, и Срби и свет постепено откривају личност и заслуге овог великог човека. Разумљиво је што је, у почетку, Теслино дело привукло највећу пажњу и што су изучавању Тесле, најпре, приступили стручњаци. Полифазни систем, који је свету донео могућност бржег развоја а обичном човеку омогућио удобнији живот, с правом је истицан као Теслин највећи проналазачки допринос. Уследило је интересовање за његов рад на струјама високе фреквенције и високог напона, у машинству, у физици. Како се дубље улазило у Теслино дело, тако је расло чуђење и одушевљење његовом способношћу да уз помоћ скромне технологије дође до врхунских научних тајни. При томе се, неминовно, наметало питање, каква је природа тих његових изузетних способности. Теслин необичан живот, монашки у великом и бучном граду, посвећеност раду за добробит човечанства, дар да духовне ствари изрази модерним и разумљивим језиком - све то је од почетка његовог изласка на

историјску сцену подстицало интерес и такозваних малих, обичних људи. Какав је Тесла када се не бави истраживачким радом, о чему размишља, чиме се храни, какве навике има, шта он мисли о најразличитијим аспектима људског живота, само су нека од бројних питања која су уследила у деценијама после Теслине смрти. Постављајући оваква питања, обичан човек се при томе, с правом, руководио једноставним мотивом - он је желео да и он, а не само електротехничар, физичар, инжењер, извуче неку практичну корист из Теслиних мисли и идеја.

Уочивши овакву глад најшире публике за новим и новим сазнањима везаним за Теслу, многи аутори и институције код нас и у свету покушали су да је задовоље писањем и издавањем многобројних књига, монографија и зборника. Зборник текстова “Тесла и његово време” Саве Вујновића спада међу највреднија остварења у овој области. Међу стотинама страница описаних Теслиних сусрета, разговора, чланака и предавања, могу се наћи многобројни детаљи који нам откривају оног, свима блиског, Теслу. То су детаљи који су управо упућени оном обичном, малом човеку. Верујем да је Тесла био свестан тога када је говорио или писао, да је био свестан важности и тог дела његове велике генијалне личности, да је свака његова изговорена реченица и свака записана мисао нека врста поуке за размишљање - врста знања које је сведочанство, путоказ за

оне који желе да га користе. О тој вези између свести о својој величини и знању које поседује и уочене могуће користи за обичног човека, сведоче речи упућене Владиславу Савићу 1919. године: “Велики је човек онај који својим умним даровима и способностима наткриљује остале људе, који као што пчела прикупља мед, прикупља знање и открива нове истине, али све то крунише љубављу према човечанству, да му помогне да изађе из беда које га притискају: страха, глади, незнања, болести. Нису велики они који понижавају човека, већ они који га уздижу, који обогаћују његово духовно наследство и тиме помажу његовој срећи.” Иако је овај зборник упућен свим радозналцима и свим истраживачима Теслиног живота и дела, он посебан значај има за Србе. То је прва књига која, недвосмислено и јасно, ставља историју Теслиног живота у контекст материјалне и духовне историје српског народа и мени се чини да је то уједно и једна од њених највећих вредности. Стара је истина да је од доброг одговора важније добро постављено питање. Избором текстова у својој књизи Сава Вујновић усмерава нашу пажњу на нека од суштинских питања од којих, као народ, као да смо готово одустали, под притиском глобализације и нових цивилизацијских тежњи, а који су од највећег значаја за наше постојање.

Необично звуче текстови о Светом Сави и Цару Душану, смештени уз текстове о Николи Тесли, у зборнику који је пред нама, али тај контекст је од највећег значаја. Он нас подсећа на важну дилему о смислу науке. Да ли наука постоји да би слепо спроводила истраживања и да би их стављала у функцију економије и бизниса, материјалистичке свести и потрошачког менталитета, или наука има други

смисао? Уз ову дилему отвара се једна, још темељнија, а са првом повезана, да се изразим речима Владике Николаја: Ми морамо да се определимо за то да ли смо превасходно материјална или превасходно духовна бића.

Шта је о свему томе мислио Тесла? Какав је био његов систем вредности, за који се залагао и у који је веровао, и да ли се он суштински разликовао од система вредности Светосавља у готово хиљадугодишњој српској историји? О свему томе имамо драгоцену сведочанства на страницама књиге Саве Вујновића. Пре свега, имамо сведочења о његовој блискости са народом кроз иста интересовања за народне песме и мудрости, нарочито када их представљају гуслари. Према описима, "он (Тесла) говори као бистар српски сељак, који пази да не погреша, обично и без напрезања. Ипак ту има нешто што није обично. Тесла пред собом не види личност са којом говори већ слуша реч, тон, значење. Он лако осети снагу ума онога ко с њим говори и он према томе разговара 5, 10, 15 минута... Ништа га не изненађује, ни највећа сензација. Отприлике, он је створио свој суд о људима и друштву... Он не пази на људе а воли их у свој њиховој голотињи. егова пажња су негде у природи, код Бога и пред њим."

Ево још једног, типичног а за разумевање Теслиних ставова карактеристичног разговора са Будимиром Граховцем, који је водио 1916. године:

Граховац: Србија је много страдала у овом рату.

Тесла: Много страдала али ће победити.

Граховац: Ма црно стојимо господине Никола.

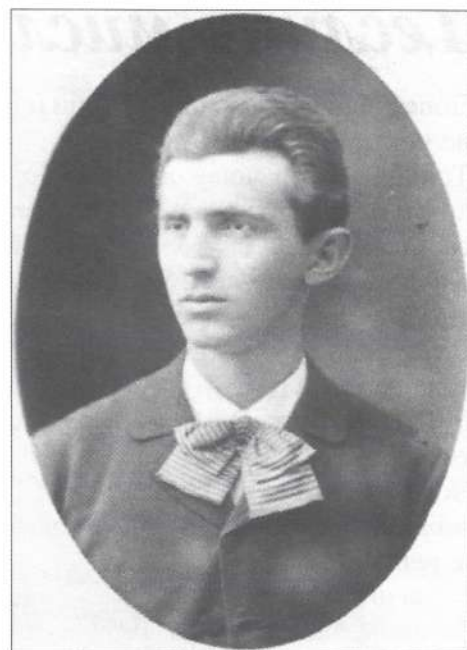
Тесла: У овом тренутку и за неко време.

Граховац: Значи, ви видите будућност.

Тесла: Не, него могућност, јер немачка снага није већа од снаге која је удружена са Србијом.

У овом разговору, Тесла открива и своју науку и своју веру и демистификује свој рад. Он каже да не види будућност и да није пророк већ да види могућност која је заснована, с једне стране, на прикупљању статистичких података, на рачуну који узима у обзир материјалне чињенице али и оне, духовне, којима даје превагу. Он зна да се српска војска бори под заставом на којој пише: "С вером у Бога, за краља и отаџбину"; и види да ће вера српског војника да се бори за праведну, чисту и узвишену ствар, однети победу над грубом силом. Много је сличних текстова у зборнику Саве Вујновића који нас упућује на недвосмислене одговоре на питање Теслиног система вредности, на недвосмислено давање преваге духовног над материјалним. У разговору са Владиком Николајем Велимировићем, Тесла изражава још једну мисао, која је, чини ми се, од огромног значаја за српске интелектуалце. "Проучавао сам све религије, рекао је Тесла Владики Николају, и нашао да је хришћанство најпрактичнија". Зар не би требало да се запитамо зашто је Тесла проучавао религије, да ли из забаве или из горе наведене потребе да прикупи знања којима ће помагати људима? И даље, зашто је рекао да је хришћанство најпрактичнија религија? У чему се састоји практичност хришћанства ако не у свакодневной, практичној примени знања и духовног искуства, који нам помажу да организујемо свој духовни живот, односе у породици и друштву?

На крају, опомињућа су Теслина сагледавања онога што нас чека ако наставимо правцем којим смо кренули: "Ми живимо у времену техничких открића без преседана, која воде све потпунијем

Никола Тесла 1880

овладавању силама природе и неутралисању времена и простора. Али овај развор, иако доприноси нашем комфору, удобности и сигурности живота, не иде у правцу истинске културе и просветљења. Сасвим супротно, он је деструктиван за идеале... Стварни узрок пропасти народа је неспособност човечанства да реши социјалне, моралне и духовне проблеме... Када се механизми реакције елиминишу из индивидуе, оригинални напор и иницијатива сузбију, а креативне способности наруше, раса постепено тоне у дивљаштво и нестаје. Сличан крај прети нашој данашњој цивилизацији". Завршићу ово излагање са још једним вредним али, уједно, и застрашујућим цитатом: "Гледајући у далеку будућност, каже Тесла, видим друштво врло слично пчелињем, са укинутим свим расним и националним разликама, с једним језиком, у коме је један пол - мушки - вештачки елиминисан, у коме свака јединка бесомучно ради до крајњих граница својих моћи... Страшно је макар и размишљати о таквом свету, безосећајном и хладном, без идеала, таквом да би се пред њим следио и најбездушнији човек данашњице".

Теслине мисли

Човек је рођен да ради, да трпи и да се бори. Ко тако не чини, тај мора да пропадне.

Толика је моћ човекова да небо одјекује, а Земља дрхти од самог звука његовог гласа. Реч даљина губи свој смисао...Ја сам слао електричне осцилације на најудаљеније пределе Земље и она ми је одговарала. Идеја се рађа у процесу мишљења.

Бити сам, то је тајна открића. Бити сам, то је час када се идеје рађају.

Мени није потребна помоћ, него тешкоће. Што теже-тим боље. Ја најрадије радим у борби.

Човек се маша за хиљаду ствари, а од тих хиљаду може бити само једна добра. А од хиљаду добрих само је једна остварљива.

Нема ничег што би више могло привући човека и што би више заслуживало да буде предмет изучавања, него природа. Схватити њен велики механизам, открити њене делатне силе и законе који њоме владају - то је највиши циљ људског ума.

Крајњи циљ човеков је да потпуно овлада материјалним силама и потчини природне силе људским потребама.

Колико младих људи са заносом сањају да буду освајачи, насилници, које су многи прогласили за велике, а не могу да виде да су то негативне вредности и да се величина налази у сасвим супротном правцу. Нису велики они који понижавају човека, већ они који га уздижу, који обогаћују његово духовно наследство и тиме помажу његовој срећи.

Не осврћем се на почаст јер сам тако створен да немам осећаја за славу, за почаст и материјално благо. Једина ми је жеља да оставим незаборавну поруку вековима.

Анејдоџе

“Никад више” - Као студент обилазио је стално библиотеке, тражио у њима разне књиге, читао их и тако обогаћивао своје знање. Био је необично истрајан у читању сваког дела које би почео да чита.

Тако је једном почео да чита дела француског писца Волтера. Видећи да их има много, Тесла се просто запрепастио. Навикао да сваки посао изведе до краја, Тесла је, кад је већ почео да чита Вотерова дела, прочитао све књиге овог писца, од прве до последње. Али, иако је Волтер чувени писац, Тесли се ово читање није нарочито свидело. Кад је завршио са читањем, њему је лакнуло и тада је са задовољством рекао сам себи: “Никад више”.

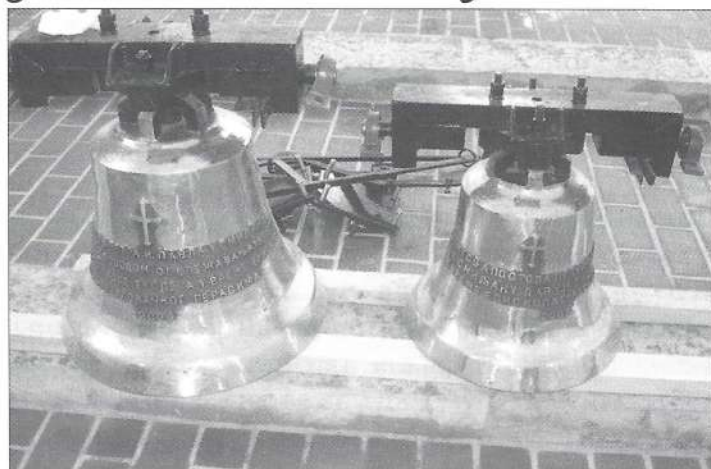
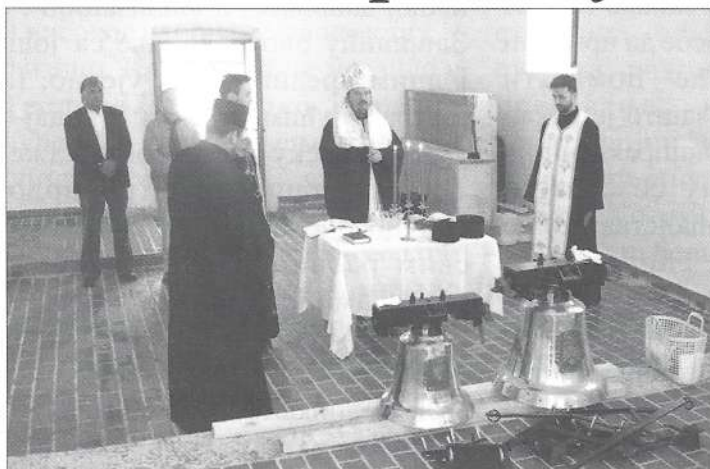
“Париз” Једно краће време Тесла је радио у Централном телефонском бироу у Будимпешти. Почео је као цртач, али је убрзо испољио своје проналазачке способности, па је унапредио неке апарате и усавршио телефонско појачало.

Теслине способности сагледао је и реално оценио Ференц Пушкаш, који је био руководиоца одсека у Будимпешти.

Стога је препоручио Тесли да се запосли у Паризу у Едисоновој компанији. Тесла је прихватио предлог и упутио се у Париз. Сећајући се тих дана, он је писао: “Било је много неодољивих и привлачних ствари, тако да сам зараду на жалост страшио чим сам је примио”.

Кад је једном стигао у Париз Ференц Пушкаш, при сусрету са Теслом, упитао га је како се сналази у новој средини. “Најтеже је последњих двадесет девет дана у месецу”, одговорио је тада Никола Тесла.

Епископ Герасим у посјети Смиљану

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим посјетио је на трећи дан празника Духова 13. јуна 2006 године, Смиљан и градилиште тематског парка посвећеног Николи Тесли. Том приликом Епископ је, уз саслужење свештенства Епархије горњокарловачке осветио звона која ће бити постављена у цркви св. Апостола Петра и Павла у Смиљану а која су донирана од стране Електропривреде Србије у част прославе 150 годишњице Николе Тесле.

Тома Будисављевић - Теслин дјед по мајци

Милутин Тесла - отац Николе Тесле

Петар Мандић - ујак Николе Тесла
Добробосански Архиепископ

Марица Косановић, Ангелина Трбојевић и Милка Глумичић - сестре Николе Тесле

РОДНА КУПА НИКОЛЕ ТЕСЕЛЕ И ХРАМ Св. АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА

